

هفته نامه
سراسری
حاج علی
یکشنبه ۴ مردادماه ۱۴۰۵
سال ششم • شماره ۳۰۰
قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

دکتر حسن عبدلیان پور
در استودیو شبکه العالم:
**اسناد و مدارک جنایت
مدرسه شجره طیبه را
به جهانیان ارائه خواهیم کرد**

صفحه ۱۶

سرمقاله

کارشناسی خسارت‌ها

نخستین گام در احقاق حقوق ملت

دکتر حسن عبدلیان پور / مدیر مسئول

جنگ‌ها تنها با سلاح و آتش خسارت بر جای نمی‌گذارند؛ آنچه پس از خاموش شدن صدای انفجارها باقی می‌ماند، ویرانی زیرساخت‌ها، آسیب به سرمایه‌های ملی و تضییع حقوق ملت‌هاست. در چنین شرایطی، اگر مستندسازی خسارت‌ها با دقت، سرعت و بر پایه اصول فنی و حقوقی انجام نشود، بخش مهمی از امکان مطالبه حقوق ملت در مراجع قضایی داخلی و بین‌المللی از بین خواهد رفت.

در جریان تجاوز دشمن به زیرساخت‌های کشور، فرودگاه‌های ایران نیز از این حملات در امان نماندند. از همان ساعات نخست، بر اساس تأکید ریاست محترم قوه قضاییه مبنی بر اولویت بخشی به صیانت از زیرساخت‌های حیاتی کشور، مرکز وکلای، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه این مسئولیت را یک مأموریت صرفاً اداری تلقی نکرد، بلکه آن را وظیفه‌ای ملی و انقلابی دانست. بر همین اساس، با بسیج ظرفیت کارشناسان رسمی دادگستری در رشته‌های مختلف، گروه‌های تخصصی به مناطق آسیب دیده اعزام شدند تا هم‌زمان با ادامه تهدیدها و در سخت‌ترین شرایط...

متن کامل سرمقاله در صفحه ۱۶

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه:

لایحه «جنایات بین‌المللی»

آماده بررسی در صحن مجلس است

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه، با بیان اینکه بهترین تعامل تقنینی میان قوه قضاییه و مجلس در دوره فعلی شکل گرفته است، گفت: در نتیجه این تعامل، لوایح مهم و راهبردی قوه قضاییه با همکاری مجلس

در حال تدوین، بررسی و پیگیری است. حجت‌الاسلام والمسلمین محمدمهدی هادی، معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه مهم‌ترین اقدامات این معاونت در حوزه تدوین لوایح، اصلاح قوانین، تدوین آیین‌نامه‌ها، تعامل با مجلس شورای اسلامی و برنامه‌های پیش‌رو را تشریح کرد و با اشاره به مهم‌ترین لوایح در دست تدوین و بررسی، از اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری، تدوین لوایح جنایات بین‌المللی، مبارزه با تروریسم، حفظ و گسترش آزادی‌های مشروع، صیانت از حقوق عامه، جامع داور، میانجی‌گری و اصلاح قانون آیین دادرسی مدنی به عنوان مهم‌ترین برنامه‌های معاونت حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه یاد کرد. هادی با تشریح ساختار معاونت حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه اظهار کرد: ...

متن کامل در صفحه ۶

حضور رئیس جمهور در جلسه شورای عالی قضایی

رئیس قوه قضاییه:

جمهوری اسلامی ایران خصومت و دشمنی با همسایگان ندارد

دستگاه‌های قضایی ایران و عراق می‌توانند هر چه بیشتر به توسعه مرادفات بپردازند

صفحات ۲ و ۳

رئیس دیوان عالی کشور خواستار شد:

حضور مرکز وکلای قوه قضاییه در پرونده‌های حقوقی ایتارگران

صفحه ۴

دکتر شیرازی در دیدار با رئیس دیوان عالی کشور مطرح کرد

بیشترین دغدغه خانواده شهدا از جنس مشکلات حقوقی زنانه است

در ادامه این دیدار اعضای دفتر حمایت ضمن ارائه گزارشی از عملکرد این دفتر در حوزه ایتارگران بر ضرورت همکاری بیشتر میان دستگاه‌های و نهادهای مختلف از جمله دستگاه قضا برای خدمت رسانی بیشتر و بهتر به خانواده شهدا تأکید کردند. دکتر سارا شیرازی سفیرمسئولیت‌های اجتماعی مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه در این جلسه با اشاره به نقش زنان در حفظ بنیان خانواده شهدا گفت: امروز بیشترین دغدغه‌های خانواده شهدا از جنس مشکلات حقوقی زنانه است.

اعضای دفتر حمایت حقوقی و قضایی ایتارگران کشور با رئیس دیوان عالی کشور دیدار و گفتگو کردند. در این دیدار حجت الاسلام منتظری بر ضرورت آسیب شناسی‌های حقوقی در حوزه ایتارگران و خانواده شهدا تأکید کردند و خدمات دهی به این قشر معزز را خدمتی الهی دانستند. رئیس دیوان عالی کشور رسیدگی به مشکلات خانواده شهدا در شوراها، حل اختلاف و دادگاه‌های صلح را اقدامی ضروری دانست و گفت: تا جایی که امکان دارد باید پرونده‌ها را قبل از ورود به دادگستری حل و فصل کرد و اجازه نداد که مردم و به خصوص خانواده شهدا به زحمت بیفتند.

متن کامل گزارش در صفحه ۴

حضور رئیس جمهور در جلسه شورای عالی قضایی

حجت الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای در نشست شورای عالی قوه قضاییه در حضور پزشک‌ها:

اصرار و ابرام ورزیم در این مورد هیچ اختلاف نظری بین مقامات کشور وجود ندارد که دشمن آمریکایی ما به هیچ وجه قابل اعتماد نیست؛ ما در برابر او کوتاه نمی‌آییم و تا پای جان ایستادگی می‌کنیم

از سویی دیگر و در عین اینکه باید بر موضع استمرار جهاد و مقابله با دشمن آمریکایی تاکید ورزیم، مطالبه دیگری نیز وجود دارد که ضروری است به وضعیت معیشتی مردم و تاب‌آوری آنها نیز توجه جدی داشته باشیم؛ این موضع هم از سر حق و حق‌مداری است. همین مردم مبعوث‌شده که در کف خیابان حضور مستمر و دشمن‌شکن دارند، این مطالبه و دغدغه را نیز دارند که چرا گرانی وجود دارد؟

من شهادت می‌دهم که دکتر پزشک‌ها مخلصانه در حال خدمت به مردم و نظام است. اینکه رئیس‌جمهور در سخنانش از موانع می‌گویند، به هیچ وجه به معنای ناامیدی نیست، بلکه می‌خواهند از ما مسئولان در سایر قوا، استمداد بطلبند و بر همه ما فرض است تا به رئیس‌جمهور و مجموعه دولت کمک کنیم

اکنون شرایط سختی حاکم است و همه ما موظف و مکلفیم به دولت کمک کنیم تا در اداره امور کشور و کمک به قوای مسلح، کوچکترین خلل ایجاد نشود

هیچکدام از بخش‌های حاکمیت، بویژه دولت و شخص رئیس‌جمهور کوچکترین تردیدی در ادامه مبارزه با دشمن غدار ندارند، لکن تاکید رئیس‌جمهور آن است که در عین توجه به امر مبارزه باید به مقوله‌ی تاب‌آوری مردم و مسائل معیشتی مردم نیز توجه کنیم. ایستادگی ما در برابر دشمن متجاوز، هزینه دارد و باید این هزینه را بپذیریم/دکتر پزشک‌ها به بهره‌گیری از ظرفیت‌های مردمی اعتقاد راسخ دارد و من شاهد هستم که ایشان در جلسات مختلف و متعدد با متنفذین و معتمدین مردم، مدام بر امر استفاده از استعدادهای مردمی جهت پیشبرد امور و غلبه بر مشکلات، تاکید می‌ورزند

رئیس قوه قضاییه بیان داشت: من شهادت می‌دهم که دکتر پزشک‌ها مخلصانه در حال خدمت به مردم و نظام است. اینکه رئیس‌جمهور در سخنانش از موانع می‌گویند، به هیچ وجه به معنای ناامیدی نیست، بلکه می‌خواهند از ما مسئولان در سایر قوا، استمداد بطلبند و بر همه ما فرض است تا به رئیس‌جمهور و مجموعه دولت کمک کنیم. رئیس دستگاه قضا تصریح کرد: اکنون شرایط سختی حاکم است و همه ما موظف و مکلفیم به دولت کمک کنیم تا در اداره امور کشور و کمک به قوای مسلح، کوچکترین خلل ایجاد نشود.

رئیس عدلیه عنوان کرد: هیچکدام از بخش‌های حاکمیت، بویژه دولت و شخص رئیس‌جمهور کوچکترین تردیدی در ادامه مبارزه با دشمن غدار ندارند، لکن تاکید رئیس‌جمهور آن است که در عین توجه به امر مبارزه باید به مقوله‌ی تاب‌آوری مردم و مسائل معیشتی مردم نیز توجه کنیم. ایستادگی ما در برابر دشمن متجاوز، هزینه دارد و باید این هزینه را بپذیریم.

قاضی‌القضات خاطرنشان کرد: دکتر پزشک‌ها به بهره‌گیری از ظرفیت‌های مردمی اعتقاد راسخ دارد و من شاهد هستم که ایشان در جلسات مختلف و متعدد با متنفذین و معتمدین مردم، مدام بر امر استفاده از استعدادهای مردمی جهت پیشبرد امور و غلبه بر مشکلات، تاکید می‌ورزند.

وقتی شرایط خاص و جنگی پیش می‌آید باید علاوه بر التزام به قانون و خصوصاً قوانین ناظر بر ایام جنگ؛ مصالح، اولویت‌ها و فوریت‌هایی را نیز مدنظر قرار داد. بدیهی است که در ایام جنگ، مسائل و موضوعاتی پیش می‌آید که تصمیم‌گیری در قبال آنها، فوریت دارد و هیچگونه تأخیر و تعللی جایز نیست

در شرایط خاص و جنگی، عقلایی است که به مجریان، اختیاراتی تفویض شود تا امور را در نهایت سرعت و بدون تأخیر و تعلل، عملیاتی و اجرایی سازند. البته در کنار این تفویض اختیار، باید نظارت جامعی را اعمال کرد تا خلل و خطایی حادث نشود.

قطعاً باید بیش از گذشته مراقبت کنیم تا مبدا وحدت و انسجام ملی ما مخدوش شود. نباید اجازه دهیم شیاطین جن و انس در صفوف مستحکم مردم ما رخنه کنند و به ایجاد افتراق و انشقاق بپردازند. باید بیش از گذشته مراقب مرجفون، شایعه‌پراکنان، منافقین و نفوذی‌ها باشیم. هم خودمان مراقبت کنیم و هم زیرمجموعه‌های مان را هوشیار کنیم و نهیب دهیم

بدیهی است که یک فرد نفوذی و منافق با تابلوی دشمن به میدان نمی‌آید، بلکه او با پوشش و عنوان خودی، در داخل صفوف مؤمنین و ملت قرار می‌گیرد و تلاش می‌کند با نشر شایعات و طرح مسائل سست و بی‌پایه، مردم را به جان هم بیندازد و یا ناامید کند. تلاش نفوذی و منافق، معطوف بر سرگرم کردن مردم و مسئولان به مسائل بی‌اهمیت و غافل ساختن آنها از مسائل مهم است

دکتر پزشک‌ها اعتقاد راسخ دارد که کلام رهبری معظم انقلاب، فصل‌الخطاب است ما این موضع رئیس‌جمهور را می‌ستاییم

اینکه مردم مبعوث‌شده، در کف میدان و خیابان، بر ضرورت ادامه جهاد و جنگ با دشمن متجاوز و غدار تاکید دارند و غلم خونخواهی برافراشته‌اند، حتماً موضعی حق‌مدارانه است و ما مسئولان نیز باید بر این موضع، اصرار و ابرام ورزیم در این مورد هیچ اختلاف نظری بین مقامات کشور وجود ندارد که دشمن آمریکایی ما به هیچ وجه قابل اعتماد نیست؛ ما در برابر او کوتاه نمی‌آییم و تا پای جان ایستادگی می‌کنیم.

رئیس دستگاه قضا به مبحث تاب‌آوری مردم نیز اشاره کرد و افزود: از سویی دیگر و در عین اینکه باید بر موضع استمرار جهاد و مقابله با دشمن آمریکایی تاکید ورزیم، مطالبه دیگری نیز وجود دارد که ضروری است به وضعیت معیشتی مردم و تاب‌آوری آنها نیز توجه جدی داشته باشیم؛ این موضع هم از سر حق و حق‌مداری است. همین مردم مبعوث‌شده که در کف خیابان حضور مستمر و دشمن‌شکن دارند، این مطالبه و دغدغه را نیز دارند که چرا گرانی وجود دارد؟

قاضی‌القضات خاطرنشان کرد: مردم برای ما مسئولان، محرم هستند و ما موضوع پنهان و مکتومی با مردم نداریم؛ اینکه برخی مسائل در مقطعی با مردم در میان گذاشته نمی‌شود، برای آن است که دشمن سوءاستفاده نکند.

به گزارش مرکز رسانه قوه قضاییه، حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی‌اژه‌ای، طی سخنانی در نشست شورای عالی قوه قضاییه، ضمن تسلیت و تعزیت شهادت نازدانه سیدالشهداء حضرت رقیه(س) و خوش‌آمدگویی به دکتر پزشک‌ها، ریاست‌جمهور که در جلسه امروز شورای عالی قضایی، به‌عنوان مهمان مدعو، حضور داشت، اظهار کرد: التزام به قانون، اعم از قانون اساسی و سایر قوانین و ایضاً مصوبات لازم‌الاجرا، به نفع همگان است. تحقق و گسترش عدالت و همچنین ارتقای امنیت، آرامش و رفاه مردم عموماً در گروی التزام و عمل به قانون است. همه ما مردم و کارگزاران باید خود را ملتزم به قانون بدانیم.

رئیس قوه قضاییه با تأکید بر ضرورت اهتمام به ضوابط حاکم بر ایام جنگ، بیان داشت: وقتی شرایط خاص و جنگی پیش می‌آید باید علاوه بر التزام به قانون و خصوصاً قوانین ناظر بر ایام جنگ؛ مصالح، اولویت‌ها و فوریت‌هایی را نیز مدنظر قرار داد. بدیهی است که در ایام جنگ، مسائل و موضوعاتی پیش می‌آید که تصمیم‌گیری در قبال آنها، فوریت دارد و هیچگونه تأخیر و تعللی جایز نیست.

رئیس دستگاه قضا با اشاره به موضوع تفویض اختیارات به مجریان و اعمال نظارت بر آنها، تصریح کرد: در شرایط خاص و جنگی، عقلایی است که به مجریان، اختیاراتی تفویض شود تا امور را در نهایت سرعت و بدون تأخیر و تعلل، عملیاتی و اجرایی سازند. البته در کنار این تفویض اختیار، باید نظارت جامعی را اعمال کرد تا خلل و خطایی حادث نشود.

رئیس عدلیه در بخش دیگری از سخنانش به موضوع حفظ وحدت و انسجام ملی اشاره و عنوان کرد: امامین انقلاب در طول ۴۷ سال مکرراً و مستمراً بر مقوله‌ی حفظ و تقویت وحدت و انسجام ملی تاکید فرمودند. رهبری معظم انقلاب نیز در غالب پیام‌های‌شان بالاخص پیام اخیرشان، بر اتحاد مقدس ملت ایران و اهمیت صیانت از آن تأکید و ابرام داشتند.

قاضی‌القضات خاطرنشان کرد: قطعاً باید بیش از گذشته مراقبت کنیم تا مبدا وحدت و انسجام ملی ما مخدوش شود. نباید اجازه دهیم شیاطین جن و انس در صفوف مستحکم مردم ما رخنه کنند و به ایجاد افتراق و انشقاق بپردازند. باید بیش از گذشته مراقب مرجفون، شایعه‌پراکنان، منافقین و نفوذی‌ها باشیم. هم خودمان مراقبت کنیم و هم زیرمجموعه‌های مان را هوشیار کنیم و نهیب دهیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی‌اژه‌ای با اشاره به شگردهای عناصر نفوذی و منافق، اظهار کرد: بدیهی است که یک فرد نفوذی و منافق با تابلوی دشمن به میدان نمی‌آید، بلکه او با پوشش و عنوان خودی، در داخل صفوف مؤمنین و ملت قرار می‌گیرد و تلاش می‌کند با نشر شایعات و طرح مسائل سست و بی‌پایه، مردم را به جان هم بیندازد و یا ناامید کند. تلاش نفوذی و منافق، معطوف بر سرگرم کردن مردم و مسئولان به مسائل بی‌اهمیت و غافل ساختن آنها از مسائل مهم است.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی‌اژه‌ای در بخش دیگری از سخنانش در این نشست، با بیان اینکه رئیس‌جمهور، انسان با اخلاصی است، اظهار کرد: دکتر پزشک‌ها، تمام هم و غم خود را گذاشته است تا آنچه به نفع اسلام و ایران و مردم است، رقم بخورد. ما نیز باید نهایت کمک و مساعدت را به وی و مجموعه دولت داشته باشیم.

رئیس عدلیه عنوان کرد: دکتر پزشک‌ها اعتقاد راسخ دارد که کلام رهبری معظم انقلاب، فصل‌الخطاب است و باید به نیروهای مسلح، نهایت کمک و مساعدت را انجام داد. ما این موضع رئیس‌جمهور را می‌ستاییم.

رئیس قوه قضاییه با تأکید بر خون‌خواهی و انتقام از دشمن، گفت:

رئیس قوه قضاییه:

جمهوری اسلامی ایران خصومت و دشمنی با همسایگان ندارد

دستگاه‌های قضایی ایران و عراق می‌توانند هر چه بیشتر به توسعه مراودات بپردازند

حامی عدالت: علی‌الزیدی نخست‌وزیر عراق که به ایران سفر کرده است، در جریان دیدارها و نشست‌های خود با مقامات کشورمان، با حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی‌اژه‌ای، رئیس قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران، دیدار کرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی‌اژه‌ای در این دیدار ضمن قدردانی از ملت و دولت عراق برای حضور پرشکوه در مراسم تشییع امام شهید، خامنه‌ای (قدس‌الله‌نفسه‌الزکیه) اظهار کرد: اجتماع بی‌نظیر مردم عراق در مراسمات وداع و تشییع امام شهید، خامنه‌ای (رضوان‌الله تعالی‌علیه)، حقیقتاً از همه لحاظ فوق‌العاده بود. هم‌نوایی قلوب مشتاق در وداع با آن پیشوای وارسته، فراتر

از مرزهای جغرافیایی، جلوه‌ای تماشایی از پیوند ناگسستنی امت و امامت را در دیدگان جهان به تصویر کشید.

رئیس قوه قضاییه بیان داشت: همچنین باید از مسئولان حکومتی عراق به سبب شرکت در مراسمات وداع و تشییع و تدفین امام شهیدمان، کمال قدردانی را داشته باشیم از ملت بزرگ عراق نیز به سبب شرکت باشکوه و حماسی در این تشییع قدردانی میکنم.

رئیس دستگاه قضا ضمن قدردانی از ملت و دولت عراق به واسطه فراهم آوردن مقدمات زیارت اربعین، گفت: از مجموع حاکمیت عراق به سبب مراعات اصل حُسن همجواری و همسایگی و تحکیم پیوند عمیق بین ایران و عراق، قدردانی و امتنان داریم.

رئیس عدلیه در ادامه خطاب به نخست‌وزیر جدید عراق، تصریح کرد: به شما آقای الزیدی برای تصدی پست نخست‌وزیری عراق تبریک می‌گویم و اطمینان دارم با بهره‌مندی از نیروی جوانی و تجارب ارزنده‌ای که در حوزه‌های تجاری دارید، قدم‌های بلندی را در راستای ارتقای وضعیت اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و امنیتی عراق و به تبع آن، منطقه بروخواهید داشت. قاضی‌القضات در ادامه با تشریح وضعیت ژئوپلیتیکی منطقه، خاطرنشان کرد: ایران اگرچه تحت تجاوز و دشمنی استکبار به سرکردگی آمریکا و مزدور منطقه‌ای‌اش رژیم صهیونیستی قرار دارد، لکن با عزت و اقتدار و برپایه مصلحت ملت و امت، مسیر خود را با قدرت به پیش می‌برد. حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی‌اژه‌ای، با اشاره به سابقه طولانی آمریکا در دشمنی با ملت ایران، اظهار کرد: آمریکا طی ۴۷ سال اخیر انواع و اقسام دشمنی‌ها را علیه ملت ایران روا داشته است، از جنگ تبلیغاتی و روانی تا تروریسم اقتصادی و دسایس امنیتی و نظامی. طی یک سال و نیم اخیر نیز دشمنی و تجاوز آمریکا علیه ملت ایران، به اوج رسید. با این همه، ملت و نظام ایران، با تمام توان و استقامت، در برابر متجاوزین خبیث، غدار و کودک‌کش ایستاده است و مسیر عزت و اقتدار خود را با سربلندی پیش می‌رود و به هیچ‌وجه در برابر متجاوز، سر خم نمی‌کند.

رئیس قوه قضاییه با تأکید بر اینکه ملت ایران تسلیم‌ناپذیر است، بیان داشت: برای آمریکا و رئیس‌جمهورش تنها یک راه در مقابل ملت ایران وجود دارد و آن این است که از زیاده‌خواهی و قلدری دست بردارد و هرگز در توهم تسلیم ملت ایران نباشد.

رئیس دستگاه قضا در ادامه گریزی به اوضاع داخلی آمریکا زد و تصریح کرد: اکنون اوضاع داخلی آمریکا وفق مراد ترامپ نیست و حتی هم‌طیفی‌های او نیز به دست فرمان سیاست خارجی آمریکا معترض هستند. ترامپ که تحت فشار و تأثیر صهیونیست‌هاست باید بداند که رویارویی با ایران، وضعیت او و دار و دست‌هایش را در سپهر سیاسی آمریکا وخیم‌تر می‌کند. رئیس عدلیه، روابط ایران با همسایگان را دوستانه و عمیق دانست و عنوان کرد: جمهوری اسلامی ایران هیچ دشمنی و خصومتی با همسایگان خود ندارد و آنها را دوست می‌انگارد. ما همواره به همسایگان خود کمک و مساعدت داشته‌ایم و از این به بعد نیز یاور آنان در زمان گرفتاری و مشکلات خواهیم بود.

قاضی‌القضات خاطرنشان کرد: آمریکا متجاوز علیه ملت ایران است

و علیه ملت ما جنایات جنگی عمده مرتکب شده است؛ واشنگتن با احداث پایگاه‌های نظامی در برخی از کشورهای همسایه ما، جنایات جنگی خود علیه مردم ایران را پیش می‌برد. از منظر ما، آمریکایی‌ها به اشغال مناطقی از کشورهای همسایه ما پرداخته‌اند و از آن مناطق اشغالی، علیه مردم ایران مرتکب جنایت می‌شوند؛ فلذا بدیهی است که ما مبدأ تجاوزات آمریکا را زیر ضربه قرار دهیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی‌اژه‌ای اظهار کرد: اعتقاد راسخ ما آن است که همه مسلمانان و آزادخواهان جهان باید دست در دست هم دهیم تا با متجاوزین و اشغالگران مقابله کنیم و صلح و آرامش را در منطقه غرب آسیا و در

فرامنطقه برقرار سازیم. هر کشوری در این مسیر عزت‌آفرین باشد، ما نهایت همکاری، تعاون و توطی را با او خواهیم داشت.

رئیس قوه قضاییه بیان داشت: پیوند میان دو کشور ایران و عراق بسیار استوار و مستحکم است و بیگانگان نمی‌توانند در این پیوند مرصوص خللی ایجاد کنند.

رئیس دستگاه قضا با اشاره به اهمیت توسعه مناسبات میان ایران و عراق در همه حوزه‌ها بالاخص حوزه قضایی، افزود: طی سال‌های اخیر رفت و آمدهای زیادی بین هیئت‌های قضایی دو کشور ایران و عراق انجام گرفته و در خلال این رفت و آمدها موافقت‌نامه‌های جامع و مطلوبی منعقد شده است؛ درخواست ما از نخست‌وزیر جدید عراق آن است که به اجرایی و عملیاتی شدن جامع و کامل این موافقت‌نامه‌ها و قراردادهای یاری رساند.

رئیس عدلیه عنوان کرد: ایران در حوزه مبارزه با فساد تجارب ارزنده‌ای دارد و ما آمادگی صددرصدی داریم این تجارب را به کشور دوست و برادر عراق منتقل کنیم.

قاضی‌القضات خاطرنشان کرد: ما خواستار توسعه مراودات همه‌جانبه با کشور عراق در همه حوزه‌ها خصوصاً حوزه‌های قضایی و حقوقی هستیم. حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی‌اژه‌ای، اظهار کرد: اعتقاد ما آن است که دستگاه‌های قضایی ایران و عراق، در نهایت استقلال و منطبق با قوانین شرع و موازین قانونی، می‌توانند هر چه بیشتر به توسعه مراودات بپردازند و در حوزه استرداد محکومین، بر عمق مراودات خود بیفزایند.

گفتنی است در این دیدار، «علی فالج الزیدی» نخست‌وزیر عراق ضمن استقبال از توسعه مناسبات دو کشور ایران و عراق در حوزه‌های مختلف به ویژه حوزه‌های حقوقی و قضایی، به اهمیت منصب قضا و قضاوت در جامعه اشاره کرد و گفت: من نخستین مدرک تحصیلی خود را در رشته حقوق دریافت کرده‌ام؛ ما در کلاس‌های درسی و دانشگاهی خود آموخته‌ایم که حکم قاضی، همان حکم خداوند بر روی زمین است؛ از همین رو در نگاه ما، قضات دارای قدسیت هستند.

وی افزود: منصب قضاوت، منصبی حساس و بسیار مهم در جامعه است که همه افراد باید نسبت به شأن و ارزش والای آن اشراف داشته باشند. نخست‌وزیر عراق در ادامه با اشاره به برگزاری مراسم باشکوه و میلیونی تشییع رهبر شهید انقلاب در نجف اشرف و کربلای معلی، گفت: فقدان رهبر ایران و سایر مراجع بزرگ اسلام را نباید صرفاً به عنوان فقدان یک فرد تلقی کنیم چرا که علما و مراجع بزرگ، در حکم مناره‌های اسلام هستند. وی همچنین عنوان کرد: مردم عراق امروز به خاطر حب و عشق به امام حسین علیه‌السلام، یاری‌گر مظلومان و ضد ظالمان هستند. نخست‌وزیر عراق در ادامه با بیان اینکه جمهوری اسلامی ایران یک مکتب عقیدتی است که ملت ایران نسبت به آن پایبند هستند، گفت: امروز کشور ایران متعلق به یک شخص خاص نیست بلکه متعلق به فکر و اندیشه این ملت است. الزیدی همچنین در این دیدار، نکات و مطالبی را در خصوص موضوعات فی‌مابین ایران و عراق و همچنین مسائل منطقه‌ای مطرح کرد.

ضرورت پاسخگویی متجاوزین در برابر قوانین بین‌المللی

دکتر سارا شیرازی*
وکیل پایه یک دادگستری
سفیر مسئولیت‌های اجتماعی مرکز
وکلای کارشناسان رسمی و مشاوران
خانواده قوه قضاییه

اظهارات اخیر دونالد ترامپ، دیگر یک تهدید سیاسی ساده نیست؛ بلکه یک «اعلان جنگ علیه انسانیت» و پذیرش علنی اراده برای ارتکاب جنایات جنگی است! هدف قرار دادن پل‌ها و نیروگاه‌های برق در کلان‌شهرهای ایران، چیزی جز «تجاوز آشکار به حاکمیت ملی» و تلاش برای کشتار جمعی غیرنظامیان نیست.

۱. تجاوز به حاکمیت و جنایت جنگی سازمان‌یافته:

تهدید به نابودسازی زیرساخت‌های حیاتی در مناطق مسکونی، نقض فاحش و عمدی «اصل تفکیک» در حقوق بین‌الملل است. هدف قرار دادن مراکز غیرنظامی، طبق کنوانسیون‌های ژنو، نه تنها غیرقانونی، بلکه مصداق بارز «جنایت جنگی» و تجاوز به حقوق اولیه انسان‌هاست. هرگونه اقدام در این راستا، «جنایت علیه بشریت» تلقی شده و عاملان آن، متجاوزانی به قوانین جهانی هستند.

۲. استراتژی وحشیانه برای نسل‌کشی غیرمستقیم:

نابودسازی نیروگاه‌های برق در پایتخت و شهرهای ایران، به معنای فلج کردن سیستم‌های بهداشتی و تصفیه‌خانه‌هاست که مستقیماً منجر به مرگ هزاران انسان بی‌گناه خواهد شد. این رویکرد، یک «جنایت پیش‌بینی شده» است؛ اقدامی وحشیانه که هدف آن ضربه نظامی نیست بلکه ایجاد ویرانی در زندگی توده مردم و متجاوز دانستن حق زندگی است.

۳. رد مشروعیت متجاوزان:

هیچ بهانه‌ای، اعم از درگیری‌های دریایی یا سیاسی، مجوز قانونی برای هدف قرار دادن مراکز غیرنظامی در خشکی را صادر نمی‌کند. قوانین جنگ (suJ olleB ni) صراحتاً هرگونه حمله به اهداف غیرنظامی را ممنوع کرده است و هر کسی که این مرز را رد کند، دیگر یک سیاست‌مدار نیست، بلکه او یک «جنایتکار جنگی» است.

این تهدیدات، سندی زنده و تکان‌دهنده برای پیگرد قانونی متهمان در دادگاه کیفری بین‌المللی (CCI) است. ما این رویکرد تروریستی و متجاوزانه را به شدت محکوم می‌کنیم. جامعه جهانی باید بداند که این اظهارات، «نقشه راه برای ارتکاب نسل‌کشی» است و هرگونه سکوت در برابر این جنایات، همدستی در این شرارت است!

* معاون حقوقی و پارلمانی دفتر حمایت
از ایثارگران کشور

رئیس دیوان عالی کشور خواستار شد:

حضور مرکز وکلای قوه قضاییه در پرونده های حقوقی ایثارگران

رئیس دیوان عالی کشور:

■ با تقدیر از زحمات اعضای دفتر حمایت از ایثارگران مسئولیتی بسیار ارزشمند را عهده دار هستید و بنده به سهم خود از این راه و کاری که شما انتخاب کردید تقدیر و تشکر می کنم چراکه راه الهی است و در این مسیر هیچ هدفی و دستاوردی نخواهید داشت جز کسب رضایت خداوند.

■ در دیوان عالی کشور دفتری را برای حمایت از ایثارگران اختصاص دادیم و در مواردی که نیاز به رسیدگی خارج از نوبت باشد هماهنگی های لازم صورت خواهد گرفت و موارد لازم جهت تسریع را به شعب اعلام خواهیم کرد.

ضربه زد اما خداوند متعال با تمام این ضربه ها حمایت خود را از این ملت داشته و دست حمایت الهی را به بخوبی شاهدیم.

وی افزود: پیمودن راه حق و صراط مستقیم همیشه توام با مشکلات بوده و اگر تصور کنیم یک روزی در دوران غیبت، دنیای اسلام فارغ از مشکلات خواهد بود، چنین نخواهد شد و باید این معنا را باور کنیم که بنا نیست در این دنیا آرامش حضور داشته باشد.

رئیس دیوان عالی کشور با تقدیر از زحمات اعضای دفتر حمایت از ایثارگران گفت: شما مسئولیتی بسیار ارزشمند را عهده دار هستید و بنده به سهم خود از این راه و کاری که شما انتخاب کردید تقدیر و تشکر می کنم چراکه راه الهی است و در این مسیر هیچ هدفی و دستاوردی نخواهید داشت جز کسب رضایت خداوند.

نکته دوم اینکه هرکاری مشکلات و سختی هایی را دارد و هیچگاه سختی و کمبود و عدم نیل به اهداف

عنان کار را بدست گرفته اند و کشور را به خوبی هدایت خواهند کرد.

حجت الاسلام و المسلمین منتظری با اشاره به اینکه دشمن با تمام قدرت برای ضربه زدن به میدان آمده گفت: به مدد خداوند دشمن به اهداف شومش نخواهد رسید کما اینکه در سال های پس انقلاب سرمایه های بزرگ و شخصیت های گرانقدر را از ما گرفتند. بزرگانی از نیروهای مسلح، مسئولان قضایی و اجرایی و تا هرجا که توانست

اعضای دفتر حمایت حقوقی و قضایی ایثارگران کشور با رئیس دیوان عالی کشور دیدار و گفتگو کردند. حجت الاسلام و المسلمین منتظری در ابتدای این دیدار با اشاره به مصیبت بزرگی که برای امت اسلامی و مردم کشور پیش آمده گفت: ما در یک هجوم شوم و ناجوانمردانه توسط اشق الاشیای زمانه رهبر گرانقدر و عزیزمان را از دست دادیم هرچند که ایشان به جایگاهی که سزاوار آن بود، رسید.

رئیس دیوان عالی کشور با بیان اینکه زندگی پرفراز و نشیب رهبر شهیدمان در دوران بعد از انقلاب بالاخص دوره ۳۷ ساله رهبری، همچون اجداد طاهرینش بود و در اوج مظلومیت اقتدار خود را حفظ کردند، گفت: ایشان همواره در صحبت ها و دیدارها، دغدغه های عمومی و خصوصی کشور را رصد و منتقل می کردند؛ لذا از دست دادن چنین رهبر دلسوزی مصیبتی بزرگ است که انسان نمی تواند این خلا را پر شده ببیند. هرچند که خلف صالح ایشان که دست پرورده و تربیت شده آن یدر بزرگوار هستند،

دکتر شیرازی در دیدار با رئیس دیوان عالی کشور مطرح کرد

بیشترین دغدغه خانواده شهدا از جنس مشکلات حقوقی زنانه است

که بعضاً به سبب رفتار نامناسب با آنها در برخی نهادها و ادارات، دچار آزردهی و کلافگی شده اند. سفیر مسئولیت های اجتماعی مرکز وکلای قوه قضاییه افزود: مرکز وکلای کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه براساس تاکیدات و دستورات رئیس محترم دستگاه قضا در امر خدمت رسانی حقوقی به صورت رایگان و معاضدتی در حد توان انرژی گذاشته است و دکتر عبدلیان پور با جدیت این کار را طی سال های گذشته دنبال کرده است و تا جایی که توان داشتیم سعی شده تا بار حقوقی مشکلات را از دوش آنها برداریم و حداقل دغدغه ای از دغدغه

هایشان بکاهیم. شیرازی همچنین به ضرورت وضع قوانین جدید و اصلاح قوانین موجود در حوزه امور ایثارگران تاکید کرد و گفت: باتوجه به شرایط جدیدی که کشور در جنگ های تحمیلی اخیر تجربه کرد ما با مشکلات جدیدی مواجه شده ایم که نیازمند ساماندهی به قوانین در این عرصه است. لذا ما با همکاری دفتر حمایت ایثارگران و مرکز وکلای قوه قضاییه در حال جمع آوری و تجمیع قوانین مرتبط با شهدا و ایثارگران هستیم تا بتوانیم قوانین موجود را بازنگری و در صورت نیاز به اصلاح آن را بروزرسانی و فقدان برخی قوانین را مورد بررسی قرار دهیم.

خانواده، همسران شهدا باید علاوه بر نقش مادری، سایر نقش های بر زمین مانده همچون معیشت، اشتغال، آموزش، تحصیل و سایر امور مرتبط به خانواده را به دوش بکشند و در این بین از بدو فقدان مرد خانواده با مشکلات حقوقی همچون ارث، قیومیت و ولایت، مشکلات اداری و استخدامی مواجه می شوند.

معاون حقوقی و پارلمانی دفتر حمایت از ایثارگران کشور ادامه داد: ما در دیدار با خانواده شهدای دادگستری لارستان، ورزشگاه لامرد و شهدای مدرسه میناب از نزدیک با دغدغه ها و خواسته ها و مطالبات این عزیزان آشنا شدیم و دیدیم

اعضای دفتر حمایت حقوقی و قضایی ایثارگران کشور با رئیس دیوان عالی کشور دیدار و گفتگو کردند. در این دیدار حجت الاسلام منتظری بر ضرورت آسیب شناسی های حقوقی در حوزه ایثارگران و خانواده شهدا تاکید کردند و خدمات دهی به این قشر معزز را خدمتی الهی دانستند. رئیس دیوان عالی کشور رسیدگی به مشکلات خانواده شهدا در شوره های حل اختلاف و دادگاه های صلح را اقدامی ضروری دانست و گفت: تا جایی که امکان دارد باید پرونده ها را قبل از ورود به دادگستری حل و فصل کرد و اجازه نداد که مردم و به خصوص خانواده شهدا به زحمت بیفتند.

در ادامه این دیدار اعضای دفتر حمایت ضمن ارائه گزارشی از عملکرد این دفتر در حوزه ایثارگران بر ضرورت همکاری بیشتر میان دستگاه های و نهادهای مختلف از جمله دستگاه قضا برای خدمت رسانی بیشتر و بهتر به خانواده شهدا تاکید کردند.

دکتر سارا شیرازی سفیر مسئولیت های اجتماعی مرکز وکلای کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه در این جلسه با اشاره به نقش زنان در حفظ بنیان خانواده شهدا گفت: امروز بیشترین دغدغه های خانواده شهدا از جنس مشکلات حقوقی زنانه است. چرا که به محض شهادت مرد

رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه در استودیو شبکه العالم:

اسناد و مدارک جنایت مدرسه شجره طیبه را به جهانیان ارائه خواهیم کرد

بیم دارند.

رئیس مرکز وکلا گفت: در آخرین دیداری که مسئولان با رهبر شهید داشتند، ایشان تأکید کردند: «دامن جنایتکاران جهانی را رها نکنید؛ حتی اگر این پرونده ۲۰ سال طول بکشد.» این تأکید، نشان‌دهنده نگاه بلندمدت به پیگیری حقوقی چنین جنایتهایی است، زیرا روند رسیدگی در مراجع بین‌المللی ممکن است سال‌ها به طول بینجامد.

وی با اشاره به فشارهایی که بر قضات و نهادهای بین‌المللی وارد می‌شود، گفت: نمونه آن قاضی دادگاه کیفری بین‌المللی است که پس از صدور حکم بازداشت برخی مقامات، با تحریم، فشار و حتی مسدود شدن حساب‌های بانکی خود مواجه شد. این موضوع نشان می‌دهد کسانی که جنایتکاران را تحت تعقیب قرار می‌دهند نیز از فشارها مصون نیستند.

رئیس مرکز وکلا در پایان تأکید کرد: این فشارها هرگز مانع پیگیری حقوق ملت ایران نخواهد شد. ما یقین داریم که سرانجام قضات آزاده‌ای این جنایتهای را رسیدگی خواهند کرد و عاملان آن به سزای اعمال خود خواهند رسید. ما بر سر مزار این شهدا به خانواده‌های آنان وعده داده‌ایم که این پرونده را با جدیت دنبال کنیم و آن را به نتیجه برسانیم.

وی ادامه داد: حقوقدانان و وکلای بین‌المللی پس از بازدید میدانی اعلام کردند که بسیاری از ادعاهای دولت آمریکا و رسانه‌های آمریکایی نادرست بوده و واقعیت‌های موجود، خلاف این ادعاها را ثابت کرده است.

رئیس مرکز وکلا با تأکید بر اهمیت همراهی جامعه حقوقی بین‌المللی گفت: اگر بتوانیم حقوقدانان و وکلای مستقل بین‌المللی را برای آگاه‌سازی افکار عمومی جهان همراه کنیم، در آینده اجماع بین‌المللی لازم برای پیگیری این جنایت و احقاق حقوق شهدا و ملت ایران شکل خواهد گرفت. کمیته حقوق بشر نیز در حال پیگیری ایجاد چنین اجماع حقوقی و بین‌المللی است.

دکتر عبدلیان‌پور اظهار کرد: حتی مقامات آمریکایی نیز پس از این بازدیدها، از احتمال رسیدگی به این پرونده در دادگاه کیفری بین‌المللی (ICC) ابراز نگرانی کرده‌اند. آنان از رسیدن این پرونده به این دادگاه هراس دارند، اما ما تلاش خواهیم کرد این پرونده را به آنجا برسانیم تا مسئولان این جنایت محاکمه شوند.

وی افزود: همین نگرانی‌ها نشان می‌دهد که حضور وکلای مستقل بین‌المللی و مستندسازی دقیق این پرونده تا چه اندازه مؤثر بوده و عاملان این جنایت از صدور احکام قضایی علیه خود

دکتر حسن عبدلیان‌پور، رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه، با حضور در استودیو شبکه العالم، در مورد جنایات صورت گرفته دشمن در مدرسه شجره طیبه میناب اظهار کرد: شواهد، آثار باقی‌مانده و اصول و قوانین بین‌المللی همگی نشان می‌دهد که این مدرسه با آگاهی کامل هدف قرار گرفته است. مهاجمان می‌دانستند این یک مدرسه دخترانه و پسرانه است و با وجود این، نه یک یا دو موشک، بلکه با حمله‌ای گسترده چندین موشک به سمت آن شلیک کردند. وی افزود: در حقوق بشر و حقوق بین‌الملل بشردوستانه، حتی در زمان جنگ نیز حمایت از غیرنظامیان یک اصل بنیادین است و اگر هدفی غیرنظامی باشد، حمله به آن براساس قوانین بین‌المللی ممنوع و غیرقانونی است.

دکتر عبدلیان‌پور با بیان اینکه مدرسه شجره طیبه با علم به حضور دانش‌آموزان هدف حمله قرار گرفته است، تصریح کرد: شواهد فراوانی این موضوع را تأیید می‌کند. ما تمام اسناد و مدارک مربوط به این پرونده را گردآوری و بررسی کرده‌ایم و آنها را به جهانیان ارائه خواهیم کرد تا همگان بدانند چه جنایت بزرگ، غیرانسانی در کشور ما و در مدرسه شجره طیبه رخ داده است.

رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه ادامه داد: از همان ابتدای وقوع این حادثه، روند مستندسازی و پیگیری حقوقی آغاز شد. در همین راستا، گروهی از وکلای برجسته و حقوقدانان بین‌المللی برای بازدید میدانی از محل حادثه دعوت شدند تا از نزدیک ابعاد این جنایت را مشاهده کنند.

وی افزود: تمامی اسناد و مدارک تهیه‌شده در اختیار این هیئت قرار گرفت و جلسات تخصصی با حضور وکلایی از کشورهای مختلف برگزار شد. پس از بررسی‌ها، همه آنان تأیید کردند که مدرسه شجره طیبه یک هدف کاملاً غیرنظامی بوده و برخلاف ادعاهای آمریکا، هیچ هدف نظامی در آن وجود نداشته است.

دکتر عبدلیان‌پور خاطرنشان کرد: آمریکایی‌ها مدعی بودند که این محل یک پادگان یا مرکز نظامی بوده است، اما ما اعلام کردیم اگر چنین ادعایی دارند، از نزدیک محل را مشاهده کنند. تعدادی از آنان به ایران آمدند، از محل بازدید کردند و با چشمان خود دریافتند که ادعاهای آمریکا خلاف واقع بوده است.

ادامه در صفحه بعد

نباید شما را از طی مسیر بازدارد و دلسرد کند. شاید ناملایمات ببینید اما چون کارتان برای رضایت خداست باید محکم و در مسیرنباید ناامیدی داشته باشید.

حجت الاسلام منتظری با بیان اینکه ممکن است کار شما در چارچوب قانونی به مشکل بخورد گفت: این مشکلات قانونی را از سوی افرادی که در مجلس و دولت هستند در قالب طرح و لایحه به مجلس ببرید و با طرح در مجلس یا بنیاد شهید و دیگر نهادهای مرتبط این چالش‌ها را شناسایی و اقدامات لازم را صورت دهید.

رئیس دیوان عالی کشور با اشاره به عنایت ویژه ای که رهبر شهیدمان در مورد خانواده شهدا و ایثارگران داشتند افزود: گاهی ممکن است در مسیر خدمت رسانی شما از اختیارات رهبری استفاده شود و این نشان از توجه ایشان و خلف صالحشان به این قشر معزز است و با توجه به بهای زیادی که امام شهید و رهبرمعظم انقلاب به خانواده شهدا دارند، تمامی زیر مجموعه‌های نظام جمهوری اسلامی باید به تبعیت از ایشان عنایت ویژه ای برای خدمت به خانواده شهدا و ایثارگران داشته باشند.

حجت الاسلام منتظری با تأکید براینکه ما باید در چارچوب قوانین حقوقی و قضایی حرکت کنیم، و خلاف قانون عین خلاف شرع است، گفت: شناسایی راه‌های برون رفت از مشکلات در این زمینه باید توسط دفترحمایت انجام شود و ارتباط کامل با مسئولین اجرایی می‌تواند این عملکرد را توسعه بخشد و به نظر نمی‌سد که کسی در این زمینه گره‌گشایی نکند.

رئیس دیوان عالی کشور با اشاره به نقش دفترحمایت در عملکرد سازنده قوه قضاییه گفت: شما باید گره‌گشای

یاد و خاطره قائد شهید امت و شهدای جنگ‌های تحمیلی اخیر به ارائه گزارشی مختصر از فعالیت این دفتر در سراسر کشور پرداخت.

فلاح با اشاره به کلام رهبرشهید در حمایت از شهدا و ایثارگران گفت: ایشان همواره دغدغه شهدا و خانواده معظم ایشان را داشتند و امروز دفاتر حمایت بر پایه نگاه راهبردی ولایی، به عنوان بازوان پرتوان قوه قضاییه در خدمت رسانی به این قشر معظم اقدام می‌کنند.

وی افزود: دفتر حمایت از ایثارگران با تشکیل شبکه‌ای گسترده با راه‌اندازی ۴۶۱ دفتر در شهرها و شهرستان‌های کشور مشغول به خدمت رسانی است و هزاران خدمت حقوقی را به صورت سالانه به مراجعین ارائه می‌کند.

رئیس دفترحمایت از ایثارگران با اشاره به ظرفیت دفاترحمایت گفت: یکی از برکات اقدام برای خانواده شهدا و ایثارگران حل و فصل مشکلات حقوقی آنها با میانجیگیری و صلح و سازش پیش از ورود به محاکم قضایی است.

وی همچنین به حضور در تجمعات ملی و مذهبی در میادین اصلی شهر اشاره کرد و افزود: در چند ماه اخیر اعضای دفترحمایت با محوریت مرکزوکلائی قوه قضاییه در میادین حضور داشته‌اند و در حد توان به مردم و جامعه هدف ایثارگران خدمات ارائه کرده و در بحث اخذ وکالت‌ها از مردم جهت طرح دعوی علیه متجاوزین مشارکت داشتند. فلاح گفت: درصدد ایجاد یک دفتر مستقل جهت پیگیری‌های درخواست‌های ایثارگران با بدنه دیوان عالی کشور هستیم که انشالله با نگاه تحولی و عدالت‌محور حجت الاسلام منتظری گام‌های موثری در این زمینه و در راستای منویات رهبرمعظم انقلاب برخواهیم داشت.

مشکلات خانواده شهدا و ایثارگران باشد اما در وهله اول نگذارید که کارشان به دادگاه و دادگستری برسد و با استفاده از توان شورای حل اختلاف و دادگاه‌های صلح و سازش مشکلاتشان حل شود و اگر به نتیجه نرسید براساس قانون کار را دنبال کنید.

حجت الاسلام منتظری با تأکید براینکه ایثارگران به گردن همه ما حق دارند و باید قدردان این عزیزان باشیم گفت: در دیوان عالی کشور دفتری را برای آنها اختصاص دادیم و درموردی که نیاز به رسیدگی خارج از نوبت باشد هماهنگی‌های لازم صورت خواهد گرفت و موارد لازم جهت تسریع را به شعب اعلام خواهیم کرد.

اما نکته مهمتر، آن زمان که پرونده در حال شکل‌گیری است و پایه آن ریخته می‌شود لازم تا از ابتدای امر دوستان حقوقی همراه مردم باشند و کار را دنبال کنند و اجازه ندهند در مراحل بالاتر کار اصلاح گردد. چرا که اگر پایه‌ریزی پرونده چه حقوقی و چه کیفری ضعیف باشد کار به مشکل می‌خورد و مردم گرفتار می‌شوند.

حجت الاسلام منتظری افزود: متأسفانه عامه مردم به سبب اینکه به مسائل حقوقی‌آشنایی ندارند از ابتدای امر پرونده درست بسته نمی‌شود و یا برخی دچار افراد کلاهبردار می‌شوند. لذا عزیزان ما در مرکز وکلای قوه قضاییه و دفاتر حمایت از ایثارگران این مهم را مدنظر قراردهند که از ابتدا کمک حال مردم باشند تا مسیر درست حقوقی طی شود و افراد گرفتار نشوند. دراین مسیرهرکاری که از دیوان عالی برآید برای خانواده شهدا به عنوان یک وظیفه شرعی و اخلاقی دریغ نخواهیم کرد.

در ادامه این دیدار مجیدعلی فلاح رئیس دفترحمایت حقوقی و قضایی از ایثارگران کشور ضمن گرامی‌داشت

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه:

لایحه «جنایات بین المللی» آماده بررسی در صحن مجلس است

حدود، ثغور و ابعاد آزادی‌های مشروع و نقش قوه قضاییه در تضمین این آزادی‌ها را مشخص کند وجود نداشته است.

وی افزود: این لایحه در مراحل نهایی تدوین قرار دارد که پس از تأیید ریاست محترم قوه قضاییه جهت طی مراحل تصویب به پیوست ارسال می‌شود.

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه با اشاره به پیام اخیر رهبر معظم انقلاب به مناسبت هفتم تیر، گفت: در این پیام نیز در سه محور بر موضوع آزادی‌های مشروع تأکید شده است نخست به عنوان یکی از وظایف قوه قضاییه دوم در چارچوب احقاق حقوق ملت و بعد اجتماعی آن و سوم به عنوان یکی از مؤلفه‌های تحقق و گسترش عدالت.

هادی تأکید کرد: تلاش ما این است که در این لایحه حقوق و آزادی‌هایی که قانون اساسی برای مردم پیش‌بینی کرده به صورت دقیق تبیین شود و نقش قوه قضاییه در تضمین و صیانت از این حقوق نیز به روشنی مشخص شود.

■ نهایی‌سازی لوایح جامع داوری، میانجی‌گری، صیانت از حقوق عامه و اصلاح آیین دادرسی مدنی

هادی در ادامه تشریح مهم‌ترین اقدامات معاونت حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه از نهایی شدن چندین لایحه مهم دیگر خبر داد و گفت: لایحه جامع داوری با مشارکت معاونت حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه و کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی در حال تدوین است و متن آن تقریباً نهایی شده و پس از پایان بررسی‌های کمیته تخصصی در دستور کار کمیسیون قرار خواهد گرفت.

وی با اشاره به لایحه میانجی‌گری افزود: این لایحه نیز با هدف رفع یکی از خلأهای موجود در حوزه تقنین در حال نهایی شدن است و می‌تواند نقش مؤثری در توسعه شیوه‌های جایگزین حل و فصل اختلافات و کاهش ورودی پرونده‌ها به دستگاه قضایی ایفا کند.

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه ادامه داد: لایحه صیانت از حقوق عامه نیز در معاونت حقوقی تهیه و برای طی مراحل قانونی به دولت ارسال شده و هم‌اکنون در کمیسیون دولت در حال بررسی است.

هادی با بیان اینکه احیای حقوق عامه از وظایف مصرح قوه قضاییه در قانون اساسی است، تصریح کرد: برای تحقق کامل این وظیفه نیازمند قانون مستقلاً بودیم تا حدود وظایف و سازکارهای اجرایی آن را مشخص کند.

وی همچنین از نهایی شدن اصلاحات قانون آیین دادرسی مدنی خبر داد و گفت: این لایحه پس از تأیید رئیس محترم قوه قضاییه برای طی مراحل قانونی به دولت ارسال خواهد شد.

■ تدوین آیین‌نامه‌های قانون الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیر منقول

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه با اشاره به اقدامات این معاونت در حوزه تدوین آیین‌نامه‌ها اظهار کرد: علاوه بر لوایح، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های متعددی نیز در معاونت حقوقی تدوین شده که به تصویب رئیس قوه قضاییه یا معاون اول قوه قضاییه رسیده است.

وی افزود: مهم‌ترین اقدام در این حوزه تدوین آیین‌نامه‌های مربوط به قانون الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیرمنقول بود که با توجه به تصویب این قانون تهیه آیین‌نامه‌های متعدد آن بر عهده قوه قضاییه قرار داشت و این آیین‌نامه‌ها در معاونت حقوقی نهایی شده است.

■ تعامل قوه قضاییه و مجلس در حوزه تقنین به بالاترین سطح رسیده است

هادی در پاسخ به سؤالی درباره ارزیابی خود از تعامل قوه قضاییه و مجلس در تدوین و تصویب لوایح قضایی، اظهار

اقدامات معاونت حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه دانست و گفت: این لایحه پس از تدوین در قوه قضاییه برای طی مراحل قانونی به دولت و سپس با تصویب دولت به مجلس شورای اسلامی ارسال شد در کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس نیز به تصویب رسید و اکنون در نوبت بررسی در صحن علنی مجلس قرار دارد.

وی با اشاره به وقایع یک سال اخیر از جمله جنگ ۱۲ روزه، جنگ رمضان و برخی اقدامات تروریستی، افزود: این حوادث نشان داد کشور در حوزه جنایات بین‌المللی با خلأهای تقنینی مواجه است، زیرا در حقوق داخلی جرم‌انگاری مستقلی درباره برخی از مهم‌ترین جنایات بین‌المللی وجود نداشت. معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه ادامه داد: در این لایحه چهار عنوان اصلی جرایم بین‌المللی شامل نسل‌کشی، جنایت علیه بشریت، جنایت جنگی و تجاوز به صورت مستقل مورد توجه قرار گرفته است.

هادی تصریح کرد: در جریان حوادث اخیر همکاران قضایی ناچار بودند برای رسیدگی به این پرونده‌ها از عناوین کلی همچون قتل، تخریب، محاربه یا افساد فی‌الارض استفاده کنند در حالی که در بسیاری از موارد این عناوین با ماهیت واقعی جرائم ارتكابی انطباق کامل نداشت.

وی تأکید کرد: لایحه جنایات بین‌المللی شناسنامه تقنینی جمهوری اسلامی ایران در حوزه مقابله با این نوع جنایات محسوب می‌شود و با تصویب آن خلأهای موجود در این حوزه برطرف خواهد شد.

■ تدوین لایحه جامع مبارزه با تروریسم برای رفع خلأهای قانونی

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه لایحه جامع مبارزه با تروریسم را دومین لایحه مهم این معاونت عنوان کرد و گفت: در حال حاضر به جز قانون تأمین مالی تروریسم، عنوان قانونی جامعی برای مقابله با اقدامات تروریستی در کشور وجود ندارد و محاکم ناگزیرند همانند مورد قبل از عناوین کلی همچون قتل، تخریب، محاربه و افساد فی‌الارض استفاده کنند که در بسیاری از موارد پاسخگوی ماهیت جرایم تروریستی نیست. وی افزود: این لایحه در معاونت حقوقی و امور مجلس، تدوین و پس از تأیید رئیس محترم قوه قضاییه به دولت ارسال شده و اکنون در کمیسیون حقوقی دولت در حال بررسی است. هادی خاطرنشان کرد: این لایحه صرفاً به جرم‌انگاری نپرداخته بلکه ابعاد مختلف مقابله با تروریسم، از جمله آیین دادرسی اختصاصی، تأمین مالی تروریسم و سایر موضوعات مرتبط را نیز در بر می‌گیرد.

■ لایحه حفظ و گسترش آزادی‌های مشروع؛ تبیین حدود آزادی‌ها و نقش قوه قضاییه در تضمین حقوق ملت

هادی، تدوین لایحه حفظ و گسترش آزادی‌های مشروع را یکی دیگر از اقدامات مهم معاونت حقوقی و امور مجلس برشمرد و اظهار کرد: مطابق اصل ۱۵۶ قانون اساسی یکی از وظایف قوه قضاییه گسترش عدل و آزادی‌های مشروع است، اما از زمان تصویب قانون اساسی تاکنون قانون جامعی که

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه، با بیان اینکه بهترین تعامل تقنینی میان قوه قضاییه و مجلس در دوره فعلی شکل گرفته است، گفت: در نتیجه این تعامل، لوایح مهم و راهبردی قوه قضاییه با همکاری مجلس در حال تدوین، بررسی و پیگیری است. حجت‌الاسلام والمسلمین محمدمهدی هادی، معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه مهم‌ترین اقدامات این معاونت در حوزه تدوین لوایح، اصلاح قوانین، تدوین آیین‌نامه‌ها، تعامل با مجلس شورای اسلامی و برنامه‌های پیش‌رو را تشریح کرد و با اشاره به مهم‌ترین لوایح در دست تدوین و بررسی، از اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری، تدوین لوایح جنایات بین‌المللی، مبارزه با تروریسم، حفظ و گسترش آزادی‌های مشروع، صیانت از حقوق عامه، جامع داوری، میانجی‌گری و اصلاح قانون آیین دادرسی مدنی به عنوان مهم‌ترین برنامه‌های معاونت حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه یاد کرد. هادی با تشریح ساختار معاونت حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه اظهار کرد: معاونت حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه از بخش‌های مختلفی تشکیل شده است و بخش عمده فعالیت‌های تقنینی قوه قضاییه از طریق اداره کل تدوین لوایح و امور مجلس انجام می‌شود.

وی ادامه داد: اداره کل حقوقی که مسئول ارائه نظریات مشورتی است، دفتر تحقیقات فقهی حقوقی (قم)، مدیریت بایگانی، موزه و اسناد تاریخی، اداره کل نظارت بر وکلا و کارشناسان رسمی و خدمات حرفه‌ای قوه قضاییه، پژوهشگاه قوه قضاییه، امور مجلس، مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه و روزنامه رسمی کشور نیز از دیگر مجموعه‌هایی هستند که ذیل معاونت حقوقی و امور مجلس فعالیت می‌کنند.

■ اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری: یکی از مهم‌ترین اقدامات مشترک قوه قضاییه و مجلس

هادی با اشاره به مهم‌ترین اقدامات معاونت حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه در یک سال گذشته اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری را یکی از مهم‌ترین پروژه‌های تقنینی قوه قضاییه برشمرد و گفت: اگرچه این موضوع در قالب طرح اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری در مجلس دنبال می‌شود، اما این طرح با مشارکت کامل معاونت حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه و کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی تهیه شده و در واقع حاصل همکاری مشترک دو مجموعه است.

وی افزود: قانون آیین دادرسی کیفری در سال ۱۳۹۲ به تصویب رسید و در سال ۱۳۹۷ دائمی شد. از همان زمان همکاران قضایی، حقوقدانان و صاحب‌نظران ایرادها، ابهام‌ها، خلأها و نیازهای موجود در این قانون را مطرح می‌کردند و قرار بود اصلاحات به صورت تدریجی و ماده به ماده انجام شود، اما با دائمی شدن قانون این اصلاحات محقق نشد و طی بیش از ۱۰ سال گذشته مشکلات موجود همچنان باقی ماند.

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه تصریح کرد: بر همین اساس معاونت حقوقی و کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس اصلاح اساسی این قانون را در دستور کار قرار دادند. جلسات متعدد کارشناسی برگزار شد و در نهایت مقرر شد این اصلاحات در قالب اصل ۸۵ قانون اساسی بررسی شود به این معنا که مجلس اختیار بررسی آن را به کمیسیون قضایی و حقوقی واگذار کرد. هادی ادامه داد: بررسی این طرح در مراحل پایانی قرار دارد و اساساً به زودی تبدیل به قانون می‌شود.

وی خاطرنشان کرد: بسیاری از خلأهای قانونی، مشکلات اجرایی و نیازهای امروز قوه قضاییه در این طرح مورد توجه قرار گرفته است و برآورد ما این است که با تصویب آن بخش قابل توجهی از مشکلات قوه قضاییه و مشکلات موجود در فرآیند رسیدگی‌های کیفری برطرف خواهد شد.

■ لایحه جنایات بین‌المللی؛ تکمیل نظام جرم‌انگاری در چهار عنوان اصلی

هادی، لایحه جنایات بین‌المللی را یکی دیگر از مهم‌ترین

وکلای و کارشناسان رسمی، تلاش داریم در فرآیند تدوین قوانین میان وظایف قضایی و غیرقضایی قوه قضاییه توازن ایجاد کنیم.

وی افزود: گاهی لوایح صرفاً با نگاه قضایی تدوین می‌شوند و گاه تنها به ابعاد غیرقضایی توجه می‌شود در حالی که باید با نگاهی جامع و سیستمی همه ابعاد وظایف قوه قضاییه در فرآیند قانون‌گذاری مورد توجه قرار گیرد.

هادی ادامه داد: اگر در تدوین هر لایحه نیازسنجی همه بخش‌های قوه قضاییه انجام شود و آثار اجرای آن پیش از تبدیل شدن به قانون در آزمایشگاه سیاستی مورد بررسی قرار گیرد چنین لایحه‌ای کارآمد و مؤثر است.

■ ارزیابی لوایح پیش از تبدیل شدن به قانون

وی با اشاره به یکی از برنامه‌های تحولی قوه قضاییه اظهار کرد: یکی از اقداماتی که در سند تحول و تعالی پیش‌بینی شده و در پژوهشگاه قوه قضاییه نیز در حال اجراست راه‌اندازی آزمایشگاه سیاستی قانون است.

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه افزود: همان‌گونه که در سایر حوزه‌ها، هر محصول پیش از بهره‌برداری مورد آزمایش قرار می‌گیرد معتقدیم لوایح نیز پیش از تبدیل شدن به قانون باید از منظر آثار، پیامدها، کارآمدی و میزان تحقق اهداف مورد ارزیابی قرار گیرند.

هادی تأکید کرد: این رویکرد موجب می‌شود قوانین پس از تصویب از استحکام بیشتری برخوردار باشند و نیاز به اصلاحات مکرر کاهش یابد.

■ اطلاع‌رسانی مستمر درباره اقدامات تقنینی زمینه‌ساز ارتقای کیفیت قوانین است

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه در پایان این گفت‌وگو با تأکید بر ضرورت اطلاع‌رسانی مستمر درباره اقدامات تقنینی قوه قضاییه اظهار کرد: انتظار ما این است که فرآیند تدوین لوایح، آیین‌نامه‌ها و سایر اقدامات تقنینی به شکل مستمر برای جامعه حقوقی اطلاع‌رسانی شود تا حقوقدانان، قضات، دانشگاهیان و سایر صاحب‌نظران از این اقدامات مطلع شوند و بتوانند دیدگاه‌های خود را ارائه کنند.

هادی خاطر نشان کرد: هرچه اطلاع‌رسانی درباره اقدامات تقنینی گسترده‌تر باشد امکان دریافت نظرات کارشناسی و بهره‌گیری از دیدگاه‌های نخبگان بیشتر خواهد شد و این موضوع به ارتقای کیفیت لوایح و قوانین کمک خواهد کرد.

از مواقع همکاران قضایی در مواردی با سکوت قانون، اجمال، تعارض یا نقص قوانین مواجه می‌شوند و معاونت حقوقی وظیفه دارد برای رفع این ابهامات راهکارهای حقوقی و فقهی ارائه کند.

وی افزود: اداره‌کل حقوقی معاونت حقوقی در سال گذشته بیش از ۸۵۰ نظریه مشورتی در پاسخ به استعلام‌های همکاران قضایی صادر کرده است. همچنین دفتر تحقیقات فقهی قم نیز در سال گذشته به بیش از یک هزار و ۵۰۰ سؤال و استعلام فقهی پاسخ داده است.

وی تصریح کرد: این پرسش‌ها و نظریات مشورتی صرفاً پاسخ به استعلام‌ها نیست بلکه یکی از منابع مهم شناسایی خلأهای قانونی محسوب می‌شود و هر جا این بررسی‌ها نشان دهد قانون با نقص یا ابهام مواجه است موضوع در فرآیند تدوین یا اصلاح لوایح مورد استفاده قرار می‌گیرد.

■ کاهش قرارهای شکلی؛ یکی از مهم‌ترین محورهای اصلاح آیین دادرسی مدنی

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه یکی از مهم‌ترین برنامه‌های این معاونت در اصلاح قانون آیین دادرسی مدنی را کاهش صدور قرارهای شکلی عنوان کرد و گفت: یکی از مشکلاتی که مردم با آن مواجه هستند این است که پس از صرف ماه‌ها زمان برای پیگیری پرونده، صرفاً به دلیل برخی ایرادهای شکلی با قرارهایی مانند رد دعوا، عدم استماع دعوا یا ابطال دادخواست مواجه می‌شوند در حالی که انتظار مردم، حل‌وفصل اختلاف و صدور رأی ماهوی است.

وی افزود: در اصلاح قانون آیین دادرسی مدنی تلاش کرده‌ایم تا حد امکان از صدور قرارهای شکلی کاسته شود و در مواردی که امکان رفع نقص وجود دارد فرصت اصلاح در اختیار اصحاب دعوا قرار گیرد تا پرونده صرفاً به دلیل یک ایراد شکلی مختومه نشود.

هادی تأکید کرد: هدف ما این است که مردم با کمترین پیچیدگی‌های آیین دادرسی مواجه شوند و دستگاه قضایی بیش از گذشته به سمت حل‌وفصل واقعی اختلافات حرکت کند.

■ قانون‌گذاری باید با نگاه سیستمی و آینده‌نگر انجام شود

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه درباره برنامه‌های این معاونت در سال جاری نیز گفت: علاوه بر تدوین لوایح، آیین‌نامه‌ها، صدور نظریات مشورتی، پاسخ به استعلام‌های فقهی، ساماندهی پرونده‌های بایگانی راکد و نظارت بر امور

کرد: با توجه به تجربه چندین ساله‌ای که در معاونت حقوقی دارم معتقدم بهترین و مؤثرترین تعامل میان قوه قضاییه و دولت و مجلس شورای اسلامی در دوره فعلی شکل گرفته است. معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه تعامل مناسب کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس کمیسیون حقوقی دولت را یکی از عوامل این موفقیت دانست و افزود: دغدغه اعضا و رئیس کمیسیون نسبت به مسائل و مشکلات قوه قضاییه موجب شده است بخش عمده اقدامات تقنینی با مشارکت مستقیم معاونت حقوقی انجام شود و امیدواریم بخش قابل توجهی از این لوایح در این دوره از مجلس به قانون تبدیل شود.

■ تدوین لوایح بر پایه داده‌های واقعی و بهره‌گیری از هوش مصنوعی

هادی با اشاره به برنامه‌های معاونت حقوقی در حوزه فناوری‌های نوین گفت: نگاه سنتی به تدوین قوانین دیگر پاسخگوی نیازهای امروز نیست و اگر به دنبال قوانین کارآمد هستیم باید فرآیند قانون‌گذاری را بر پایه داده‌های واقعی و فناوری‌های نوین استوار کنیم.

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه ادامه داد: از همین رو ساماندهی داده‌ها و استفاده از ظرفیت هوش مصنوعی برای تحلیل نیازهای تقنینی و تدوین لوایح مبتنی بر واقعیات در دستور کار معاونت حقوقی قرار گرفته است.

هادی از تشکیل کمیسیون حقوق و فناوری با همکاری معاونت حقوقی و مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه خبر داد و گفت: این کمیسیون با هدف بررسی ارتباط میان حقوق و فناوری و استفاده از ظرفیت فناوری‌های نوین در اصلاح قوانین، آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها تشکیل شده است.

وی افزود: یکی از موضوعات مهمی که در این کمیسیون دنبال می‌شود کاهش مداخلات انسانی و استفاده از فناوری‌های نوین در ارائه خدمات حقوقی و قضایی است تا ضمن کاهش مراجعات مردم به محاکم خدمات با سرعت و دقت بیشتری ارائه شود.

وی تصریح کرد: استفاده از فناوری علاوه بر افزایش سرعت ارائه خدمات می‌تواند در کاهش هزینه‌ها، ارتقای دقت و کاهش خطاهای انسانی نیز نقش مؤثری ایفا کند.

■ بیش از ۸۵۰ نظریه مشورتی و ۱۵۰۰ پاسخ فقهی در یک سال

معاون حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه در ادامه با اشاره به اقدامات این معاونت در رفع ابهامات قانونی اظهار کرد: بسیاری

مفهوم جنایات جنگی از منظر حقوق بین‌المللی و مصادیق آن

عطا مردان
پژوهشگر دوره دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی
جامعه المصلطی العالمیه

جنگ جهانی دوم تجربه تلخی بود که جامعه بشری در سال‌های بین هزار و نهصد و سی و هشت تا هزار و نهصد و چهل و پنج با آن مواجه شد و بلافاصله دادگاه نورنبرگ و دادگاه توکیو برای محاکمه و مجازات جنگ‌افروزان آلمانی و ژاپنی تشکیل شد و سران جنگ طلب را به مجازات مقرر به ویژه اعدام و حبس محکوم کرد با این حال علی‌رغم گذشت هشت دهه از زمان تأسیس سازمان ملل متحد دهکده جهانی هنوز رنگ آرامش و صلح واقعی را به خود ندیده و هر روز در نقطه‌ای از جهان شاهد نسل‌کشی و جنگ تجاوزکارانه و نقض حقوق بشر و حقوق بشردوستانه هستیم علاوه از آن نسل‌کشی‌های اخیر یوگسلاوی سابق و روندا و برمه و غزه ثابت کرد که باز هم می‌توان شاهد ارتکاب جنایت جنگی و جنایات علیه بشریت و نسل‌کشی شد به همین جهت در سال هزار و نهصد و نود و هشت اساسنامه دیوان بین‌المللی کیفری تصویب شد و از دو هزار و دو میلادی شعبات کیفری این دیوان شروع به رسیدگی کرد معذراً وفق ماده شانزده اساسنامه دیوان شورای امنیت مجاز است که هر زمان اراده کرد مانع از ادامه تحقیق و تعلیق تبه‌کاران بین‌المللی گردیده و علاوه از آن مجازات‌های تعیین شده برای جنایتکاران بیشتر به شوخی شباهت

میرمحمد صادقی (۸۴،۱۳۷۷) بایستی به این نکته توجه کرد که مهم‌ترین اصول اساسی حقوق بشردوستانه بین‌المللی که بایستی آنها را به عنوان محدودیت‌های نظامی تلقی کرد عبارتند از اصل ضرورت، اصل محدودیت، اصل تفکیک و اصل تناسب همین‌طور می‌توان به اصول اساسی ذیل نیز اشاره‌ای گذرا داشت:

- ۱- انتخاب وسیله برای وارد کردن صدمات جدی به دشمن نامحدود نیست
 - ۲- کاربرد تسلیحاتی که موجب ورود رنج بیهوده شود ممنوع است
 - ۳- حمله غیرمستقیم یا کور به شهرهای بی‌دفاع ممنوع است
 - ۴- تنها هدف مشروع در جنگ بایستی تضعیف نیروهای نظامی دشمن باشد
 - ۵- استفاده از تسلیحات آسیب‌زننده به محیط زیست ممنوع است
 - ۶- شکنجه غیرنظامیان و نظامیان ممنوع است
 - ۷- استفاده از روش‌های خیانتکارانه ممنوع است
 - ۸- استفاده از سلاح‌های انفجاری در بدن انسان‌ها ممنوع است
 - ۹- بمباران هوایی غیرنظامیان ممنوع است
- بر اساس ماده ۵ اساسنامه دیوان بین‌المللی کیفری دیوان صلاحیت رسیدگی به جنایات جنگی را دارا است و این جنایات همان‌ها هستند که در ۴ کنوانسیون ژنو به آن اشاره شده است در عین حال بیان این نکته ضرورت دارد که جنایات جنگی بایستی در قالب یک سیاست کلی انجام شود که ماده ۸ اساسنامه دیوان به آن اشاره کرده است و در مخاصمات مسلحانه غیر بین‌المللی نیز رعایت آن‌ها ضرورت دارد البته بر مبنای اصل صلاحیت جهانی این گونه جنایات در همه کشورها قابل پیگیری هستند و همه کشورها حق دستگیری، محاکمه و مجازات تبهکاران جنگی را دارند.

در گفت و گوبا حامی عدالت بررسی شد

خشونت دخانیات علیه زنان و کودکان؛ تهدیدی پنهان در خانه‌ها

سوم می‌شود. همچنین زنان باردار، کودکان و حتی حیوانات خانگی از آسیب‌های ناشی از دود دخانیات مصون می‌مانند. صدر با تشریح اصول اجرای خانه بدون دخانیات گفت: جمع‌آوری کامل ابزار و ادوات مصرف دخانیات از منزل، ممنوعیت مصرف هرگونه دخانیات توسط اعضای خانواده و مهمانان در فضای خانه، عدم استفاده از کودکان برای خرید یا آماده‌سازی دخانیات و نصب تابلوی «خانه بدون دخانیات» از جمله مهم‌ترین الزامات تحقق این هدف است. وی تصریح کرد: دخانیات نه تنها حق حیات را به عنوان عالی‌ترین حق از انسان‌ها سلب می‌کند، از آنجایی که زنان چه خود مصرف‌کننده دخانیات باشند و یا در معرض دود تحمیلی دیگران قرار بگیرند، بزرگترین قربانیان این صنعت پرسود هستند.

مدیر واحد زنان جمعیت مبارزه با استعمال دخانیات ایران ادامه داد: همچنین نوزادان و کودکان نیز از آسیب‌های ناشی از دود تحمیلی (دود ثانویه، ثالثیه) در امان نیستند.

صدر خاطرنشان کرد: مرگ‌ومیر در نوزادانی که مادر سیگاری داشته‌اند ۲۳ درصد بیشتر می‌باشد بنابراین بر سلامت زنان، مادران باردار و جنین، نوزادان و کودکان کاملاً مغایر با حقوق بشر می‌باشد.

مدیر واحد زنان جمعیت مبارزه با استعمال دخانیات ایران هشدار داد: زنان علاوه بر خطرهای عمومی ناشی از مصرف دخانیات، به دلیل عوامل خاص جنس خود آسیب‌پذیرتر می‌باشد.

وی همچنین به نتایج مطالعات انجام شده در حوزه سلامت زنان باردار اشاره کرد و افزود: افزایش سواد سلامت مرتبط با دخانیات در خانواده‌ها موجب کاهش قرار گرفتن زنان باردار و جنین در معرض دود تحمیلی دخانیات می‌شود و نقش مهمی در ارتقای سلامت نسل آینده دارد. وی خاطرنشان شد که ایجاد محیط‌های عاری از دخانیات در خانه‌ها، مدارس، دانشگاه‌ها و اماکن عمومی می‌تواند خطرات ناشی از دود تحمیلی را به حداقل رسانده و سلامت خانواده‌ها و نسل آینده را تضمین کند. مدیر واحد زنان جمعیت مبارزه با استعمال دخانیات ایران بیان کرد: تبلیغ سیگار کم‌خطر و یا فرآورده‌های جدید به‌عنوان کم‌ضرر، ترفند و دروغ شناخته‌شده مافیای جهانی دخانیات است. صدر اظهار داشت: سلامت جنین یک مسئولیت دوطرفه است و پدر نقش تعیین‌کننده‌ای در کاهش خطرات دارد. حمایت از مادر در محیط‌های خانوادگی و مهمانی‌ها جلوگیری از ورود افراد سیگاری به فضای خانه ایجاد خانه بدون دخانیات نصب برجسب «خانه بدون دخانیات» تعیین فضای بیرونی برای افراد سیگاری تهویه مناسب لازم است. وی هشدار داد: ایجاد خانه بدون دخانیات بهترین راه پیشگیری از ابتلا به بیماری است. توصیه‌های عملی روزمره پرهیز از حضور در محیط‌های بسته با افراد سیگاری و شست‌وشوی لباس‌ها و وسایل آلوده به دود سیگار است.

صدر:

دخانیات نه تنها حق حیات را به عنوان عالی‌ترین حق از انسان‌ها سلب می‌کند، از آنجایی که زنان چه خود مصرف‌کننده دخانیات باشند و یا در معرض دود تحمیلی دیگران قرار بگیرند، بزرگترین قربانیان این صنعت پرسود هستند

جمع‌آوری کامل ابزار و ادوات مصرف دخانیات از منزل، ممنوعیت مصرف هرگونه دخانیات توسط اعضای خانواده و مهمانان در فضای خانه، عدم استفاده از کودکان برای خرید یا آماده‌سازی دخانیات و نصب تابلوی «خانه بدون دخانیات» از جمله مهم‌ترین الزامات تحقق این هدف است

افزایش آگاهی خانواده‌ها نسبت به مضرات مصرف دخانیات و دوم ایجاد محیط‌های خانوادگی عاری از دود و مصرف دخانیات. وی با تشریح آثار زیانبار دخانیات بر سلامت انسان گفت: مصرف دخانیات یکی از مهم‌ترین عوامل خطر در بروز بیماری‌های غیرواگیر از جمله بیماری‌های قلبی و عروقی (سکته مغزی، سکته قلبی)، بیماری‌های ریوی، دیابت، انواع سرطان‌ها و اختلالات روانی به شمار می‌رود.

■ خانه بدون دخانیات، یکی از مؤثرترین راهکارهای حفاظت از سلامت خانواده است

مدیر واحد زنان جمعیت مبارزه با استعمال دخانیات ایران با اشاره به اینکه «خانه بدون دخانیات» یکی از مؤثرترین راهکارهای حفاظت از سلامت خانواده است، توضیح داد: خانه بدون دخانیات محیطی سالم‌تر و پاکیزه‌تر برای اعضای خانواده فراهم می‌کند، مصرف‌کنندگان دخانیات را به ترک یا کاهش مصرف تشویق می‌کند، از الگو برداری کودکان جلوگیری می‌کند و مانع قرار گرفتن اعضای خانواده در معرض دود دست دوم و دود دست

حامی عدالت - گروه گزارش: سلامت با همه جوانب آن از حقوق اولیه هر انسانی است، امروزه سلامت انسان‌ها با چالشی جدی به نام مصرف دخانیات روبرو گردیده است. رشد فزاینده علم پزشکی، رابطه بین مصرف دخانیات و بسیاری از بیماری‌ها را اثبات کرده است و شیوع استعمال دخانیات را تأیید می‌کند. دود دست دوم به معنای قرار گرفتن و استنشاق دود سیگار یا سایر مواد دخانی (سیگار، قلیان ...) که فرد سیگاری می‌کشد و می‌تواند خطر بسیاری از جمله، سرطان‌ها را افزایش دهد لذا با توجه به اهمیت موضوع حامی عدالت در اینبار به زهرا صدر، مدیر واحد زنان جمعیت مبارزه با استعمال دخانیات ایران گفت و گو کرده است.

صدر در اینبار می‌گوید: استعمال دخانیات موجب تضعیف سیستم ایمنی بدن می‌شود که پیش‌زمینه‌ای جهت ابتلا به بیماری‌های زمینه‌ای و غیرواگیر می‌باشد.

وی عنوان کرد: افزایش و مصرف سالانه سیگار در ایران از ۷۳ میلیارد تا ۸۰ میلیارد نخ اعلام می‌شود، یعنی اگر بر کل جمعیت ایرانی‌ها تقسیم شود، سهم هر ایرانی سالانه حدود ۸۶۰ نخ سیگار است.

مدیر واحد زنان جمعیت مبارزه با استعمال دخانیات ایران مطرح کرد: سالانه بیش از ۶۰ هزار نفر در اثر مصرف دخانیات جان خود را از دست می‌دهند که اگر روند افزایش مصرف سیگار کنترل نشود، میزان مرگ و میر سال‌های آینده بیش و بیشتر می‌شود و با توجه به جمعیت ایران که رو به کهنسالی است با بحران بزرگی روبرو خواهیم شد.

صدر مطرح کرد: بر اساس آخرین آمارهای اعلام شده از سوی وزارت بهداشت، ۲۵۸۸ درصد مردان و ۴۰۴ درصد زنان ایرانی مصرف‌کننده دخانیات هستند. یعنی به طور متوسط ۱۴ درصد گروه سنی بالای ۱۸ سال انواع محصولات دخانی را مصرف می‌کنند. وی ادامه داد: مقایسه مصرف دخانیات در گروه سنی ۱۸ تا ۲۴ سال در سال ۱۴۰۰ نسبت به مطالعه قبلی در سال ۹۵، حاکی از آن است که مصرف روزانه سیگار در زنان این گروه سنی ۱۹۰ درصد افزایش یافته و مصرف قلیان هم به طور کلی با رشد ۵۴ درصدی مواجه بوده است و همچنین رشد صعودی و کاهش سن مصرف در نوجوانان ۱۳ تا ۱۵ ساله ۱۳ درصد و در دختران نوجوان به ۱۳۵ در صدر افزایش یافته است.

مدیر واحد زنان جمعیت مبارزه با استعمال دخانیات ایران متذکر شد: ارتقای آگاهی از مضرات دخانیات و ایجاد خانه‌های بدون دود، دو رکن اصلی پیشگیری از مصرف دخانیات است. زهرا صدر با اشاره به نقش محوری خانواده در پیشگیری از گرایش کودکان و نوجوانان به مصرف دخانیات، اظهار داشت: پیشگیری مؤثر از مصرف دخانیات بر دو پایه اساسی استوار است؛ نخست

سابقه‌ی کار یا تجربه‌ی واقعی؟

عرفان پورقیومی - دانشجوی حقوق

آیا عبارت ((سابقه‌ی کار)) در آگهی‌های استخدامی، همان سابقه‌ی رسمی و اشتغال به همان کار است یا تجربه‌ی کارآموزی هم جز سوابق کار محسوب می‌شود؟ آیا این همه کارفرمایان، اغلب به دنبال کارگر با سابقه‌ی کاری اشتغال به همان کار هستند، عادلانه است؟ ما در اینجا می‌خواهیم به دو ابهام مهم در آگهی‌های استخدامی پاسخ بدهیم: منظور از سابقه‌ی کار ((در آگهی‌های استخدامی چیست؟ برای پاسخ دادن به این ابهام، رجوع می‌کنیم به بند الف ماده‌ی ۱۳ قوانین و مقررات کار)) (بند الف ماده‌ی ۱۱۳ قوانین و مقررات کار: رابطه‌ی استخدامی کارگر در مدت کارآموزی قطع نمی‌شود و این مدت از هر لحاظ جز سوابق کارگر محسوب می‌شود). ما در اینجا فهمیدیم صرفاً سابقه‌ی اشتغال به همان کار جز سوابق رسمی کارگر محسوب نمی‌شود، بلکه سابقه‌ی کارآموزی هم جز سوابق کارگر محسوب

سر گذاشته است و اکنون می‌خواهد در شغل مطمح نظر خود استخدام شود و آن شغل هم نیاز به سابقه‌ی کار دارد، دوران کارآموزی کارگر جز سوابق وی محسوب نگردد؟ کارفرمایان برای به کار گرفتن کارگران چه معیارهایی را لحاظ می‌کنند؟ آیا معیار کارفرمایان سابقه‌ی اشتغالی به همان کار برای کسب تجربه است؟ آیا امکان اشتباه کردن از فردی که تجربه‌ی اشتغال به همان کار را دارد، وجود ندارد؟ یا اینکه معیار کارفرمایان بلد بودن و خوب انجام دادن آن کار توسط کارگر است؟ آیا کارگرانی که تازه دوران کارآموزی خود را وشت سر گذاشته‌اند و آن حرفه را فرا گرفته‌اند، امکان ندارد با انگیزه در آن حرفه قدم بگذارند و در کار خود با انگیزه فعالیت کنند؟ منظور ما این نیست که کارگران با سابقه‌ی اشتغال به همان کار را کنار بگذاریم و صرفاً کارگرانی که تازه دوران کارآموزی خود را به اتمام رسانده‌اند را استخدام کنیم، بلکه منظور این است که علاوه بر کارگران با تجربه‌ی اشتغال به همان کار به کارگرانی که تازه دوران کارآموزی خود را پشت سر گذاشته‌اند و با انگیزه هستند، هم توجه کنیم.

می‌شود. ولی متأسفانه منظور کارفرمایان در آگهی‌های استخدامی که ثبت می‌کنند، کارگر با سابقه‌ی کار رسمی و اشتغال به همان کار است که این موضوع برخلاف عدالت است و نص صریح قانون، سوابق کارآموزی را جز سابقه‌ی رسمی کارگر محسوب می‌نماید و آنچه‌ی واضح است، آن است که کارگر وقتی دوران کارآموزی خود را پشت سر گذاشت، می‌تواند بدون دغدغه‌ی سابقه‌ی کار، در کارگاه مطمح نظر خود استخدام شود و به کار مدنظر خود مشغول شود، زیرا همانطور که بیان کردیم، دوران کارآموزی جزو سوابق کار رسمی کارگر محسوب می‌شود و اما در رابطه با ابهام دوم، همانطور که گفتیم، نادیده گرفتن دوران کارآموزی و صرفاً به کار گرفتن کارگرانی که سابقه‌ی اشتغال به همان کار را دارند، عادلانه نیست. به این دلیل می‌گوییم عادلانه نیست که در بعضی از آگهی‌های استخدامی، شرط استخدام شدن را برای مثال یک سال سابقه‌ی کار قرار داده‌اند، سوالی که اینجا مطرح می‌شود این است که، یکسال سابقه‌ی کاری از کجا باید شروع شود؟ آیا عادلانه است کارگری که تازه دوران کارآموزی خود را پشت

برگزاری مصاحبه پذیرفته شدگان آزمون مشاوران خانواده قوه قضاییه سال ۱۴۰۲؛

خانی: نقش مشاوران خانواده در شرایط امروز جامعه حساس و حیاتی است

سامانه مسیر توانسته ایم ۳۰ درصد از پرونده های ارجاعی طلاق را به صلح و سازش ختم کنیم که دستاوردی بزرگ برای مجموعه مرکز و دستگاه قضا محسوب می شود.

خانی درمورد نقش مشاوران خانواده در انسجام و پایداری اجتماعی گفت: یکی از مولفه های اثرگذار مشاوران خانواده ما همراهی و تداوم خدمات به زوجین در مسیر ادامه زندگی است و این مسئله را ما حتی در زمان جنگ اخیر طی چند ماه گذشته به عینه مشاهده کردیم که مشاوران و روانشناسان ما به صورت میدانی همراه تیم های وکلای و کارشناسان مرکز در مناطق آسیب دیده حاضر شدند و برای ارائه خدمات روانشناسی به آسیب دیدگان و کسانی که عزیزانشان را از دست دادند خدمات مشاوره ای ارائه می کردند و حتی با اختصاص تعدادی از کابین های سامانه تلفنی ۱۲۹ به دستور ریاست مرکز برای بخش مشاوران خانواده، تعداد زیادی از روانشناسان و مشاوران ما به صورت برخط اقدام به ارائه خدمات به افراد مضطرب و دچار اختلال از شرایط جنگی نمودند. وی افزود: مشاوران ما همچنین طی چند ماه اخیر از زمانی که مردم پای به میدان خیابان گذاشتند، در میدان حضورداشتند و در غرفه های حقوقی که در سراسر کشور برپا گردید در ایام جنگ به مردم خدمات مشاوره ای و روانشناسی ارائه کرده که همچنان ادامه دارد. خانی در پایان گفت: بسیاری از پذیرفته شدگان و مشاوران ما که در آزمون مرکز شرکت کرده اند، قصد و نیتشان معنوی است و کمتر به ابعاد مالی آن توجه دارند و این همان اصل پایبندی به تحکیم بنیان خانواده و کاهش آسیب های اجتماعی است که مدنظر دستگاه قضا است.

نامه اجرایی آن و دستورالعمل اعلامی معاون اول رئیس محترم قوه قضاییه، مشاوران خانواده مرکز در پرونده اختلافات زوجین که در مراجعه قضایی و دادگاه خانواده طرح دعوی کرده اند، ورود و پس از بررسی شرایط به دادگاه اعلام نظری کنند. همچنین بعضاً زوجین درخواستی را برای طلاق توافقی به ثبت می رسانند، که به موجب قانون الزاماً باید پنج جلسه در جلسات مشاوره ما شرکت کنند و این موضوع از طریق سامانه "مسیر" انجام می شود؛ و از این حیث کاری که مشاوران خانواده ما در حوزه مددکاری، روانشناسی، حقوقی انجام می دهند، بسیار حساس و دارای بار معنوی برای جامعه می باشد. معاون مشاوران خانواده قوه قضاییه گفت: مشاوران ما این دغدغه و تعهد اخلاقی را برای خود متصورند تا با تمام توان علمی و روانشناختی خود بتوانند جلوی حتی یک طلاق را بگیرند و مانع از پاشیدگی بنیان خانواده شوند و با چنین رویکردی و با استناد آمارهای موجود در

مصاحبه عمومی و تخصصی پذیرفته شدگان آزمون مشاوران خانواده قوه قضاییه سال ۱۴۰۲ در حال برگزاری است.

میرحامد خانی معاون مشاوران خانواده مرکز و کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه درمورد نحوه برگزاری این دور از مصاحبه پذیرفته شدگان گفت: با تأکیدات رئیس محترم مرکز و کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه مصاحبه عمومی و تخصصی مشاوران خانواده پذیرفته شده آزمون ۱۴۰۲ در روزهای ۳۱ تیرماه لغایت ۳ مردادماه ۱۴۰۵ در تهران در حال برگزاری است.

وی افزود: از مجموع ۲۱۹۶ نفر قبولی آزمون در حوزه مشاوران خانواده مرکز، امروز ۶۰۰ نفر از پذیرفته شدگانی که مدارکشان را بارگذاری و در درگاه ملی مجوزها ثبت نام کردند، پس از بررسی و تایید اولیه به مصاحبه دعوت شدند که در دو شیفت صبح و بعد ازظهر درحال برگزاری است. معاون مشاوران خانواده مرکز درمورد کیفیت و نحوه برگزاری این مصاحبه ها گفت: مصاحبه ها در دو بخش عمومی و تخصصی با دعوت از اساتید و اعضای محترم هیات علمی دانشگاه ها در حوزه روانشناسی، مددکاری و حقوق برگزار می شود.

وی ادامه داد: درجهت ارتقای سطح کیفی مصاحبه ها علاوه براساتید و جامعه دانشگاهی، از قضات و وکلای باسابقه و صاحب نظر دراین حوزه نیز دعوت به عمل آمده واین عزیزان اقدام به بررسی صلاحیت مصاحبه شوندگان نموده و پس از اعلام وصول نظر مراکز مربوطه نتایج اعلام خواهد شد. خانی همچنین درمورد اهمیت و نقش مشاوران خانواده قوه قضاییه گفت: در راستای قانون حمایت ازخانواده و آیین

در آب های ما، دشمن نمیتواند تعرفه اخذ کند!

تعرفه عبور و مرور و خدمات در تنگه ها و کانال های بین المللی مبتلا به است

اجرای «آن کنوانسیون در مناطق دیگر عمل کند. آمریکا در واقع سعی دارد بخش هایی از کنوانسیون را (آنچه به نفع نظامی گریش است) به عنوان حقوق عرفی معرفی کند و بخش های مربوط به حقوق حاکمیت ساحلی را نادیده بگیرد. این رویکرد، در اصطلاح حقوقی «انتخاب گزینشی» نام دارد و در هیچ دادگاه بین المللی (از جمله دیوان دائمی دادگاه بین المللی - ICJ) به عنوان یک استدلال معتبر پذیرفته نیست. آمریکا نمی تواند در حالی که خود به قوانین متعهد نشده، برای دیگران حکم صادر کند!

■ حاکمیت ملی و حق استیفای هزینه ها در تنگه هرمز

تنگه هرمز به دلیل ویژگی های جغرافیایی و امنیتی، نیازمند نظارت دقیق و هزینه های عملیاتی بالاست. دولت های ساحلی در این منطقه، مسئولیت حفظ امنیت محیط زیست در برابر انتقالات نفتی و مدیریت ترافیک کشتی ها را بر عهده دارند. حق دریافت تعرفه برای خدمات ارائه شده، در واقع ابزاری برای بازگرداندن هزینه های عملیاتی است. وقتی یک کشور خدمات ایمنی و ناوبری ارائه می دهد، این خدمات جزء «خدمات تخصصی» هستند! استقرار سیستم های نظارتی، امداد و نجات و حفاظت از محیط زیست در تنگه، هزینه هایی دارد که بر عهده متقاضیان استفاده از این خدمات است، نه دولت ساحلی، و در این بین مدعی دیگری برای دریافت این مبالغ نمیتواند قد علم کند.

■ پایان توهم نظارت جهانی آمریکا

ادعای آمریکا مبنی بر عدم مجاز بودن تعرفه های احتمالی توسط ایران در تنگه هرمز، دو ایراد اساسی دارد: اول اینکه با رویه پذیرفته شده در تمامی کانال ها و تنگه های جهان (سوئز، بوسفر و پاناما) در تضاد است و این تضاد نشان دهنده «استانداردهای دوگانه» واشنگتن است. دوم اینکه آمریکا به دلیل عدم عضویت در UNCLOS، هرگونه صلاحیت حقوقی برای تعیین تکلیف در این زمینه را ندارد. تنگه هرمز، بخشی از حاکمیت و امنیت ملی کشورهای منطقه است. هرگونه اقدام در راستای مدیریت اقتصادی و حقوقی این مسیر، در چارچوب حق حاکمیت شناخته میشود. آمریکا باید بپذیرد که هیچ قدرت خارجی نمیتواند تعیین کند که یک دولت ساحلی چگونه خدمات خود را مدیریت یا قیمت گذاری کند. حقوق بین الملل، ابزاری برای تضعیف حاکمیت ها نیست، این حقوق سدی در برابر ادعاهای استعماری است و نبرد حقوقی در تنگه هرمز، نبردی برای تثبیت حاکمیت ملی در برابر توهمات هژمونیک است.

نکرده است که پرداخت این مبالغ نقض حقوق بین الملل یا آزادی کشتیرانی است یا حق کشور دیگری است. در واقع، مدیریت یک مسیر آبی عظیم، هزینه های هنگفتی برای لایروب کردن، نگهداری دیوارها و تأمین امنیت دارد. از منظر حقوقی، این هزینه ها به عنوان «هزینه عملیاتی» شناخته شده و دریافت آن ها از بهره برداران مسیر، یک رویه مشخص در حقوق بین الملل است.

۲. تنگه بوسفر و داردائل و رژیم تعرفه ای ترکیه:

در مورد تنگه های بوسفر و داردائل، «کنوانسیون مونتره» (۱۹۳۶) رژیم عبور را تعیین کرده است. اگرچه این کنوانسیون شرایط خاصی را برای عبور کشتی های جنگی و تجاری پیش بینی کرده، اما دولت ترکیه برای خدماتی نظیر «لایب ها»، بهداشت، راهنمایی و نظارت بر ترافیک، مبالغ مشخصی را دریافت می کند. در اینجا ما با یک الگوی حقوقی مهم مواجه هستیم: دولت ساحلی اجازه ندارد «عبور» را متوقف کند، اما کاملاً مجاز است برای «تسهیل عبور» و «ایمنی ناوبری» هزینه دریافت کند. این تفکیک میان «حق عبور» و «هزینه خدمات»، در بوسفر نیز به رسمیت شناخته شده و هیچ کشوری آن را به عنوان نقض آزادی کشتیرانی تعبیر نمی کند.

۳. کانال پاناما و مدل تجاری - حاکمیتی:

کانال پاناما یکی از بارزترین نمونه های مدیریت تجاری یک گلوگاه است. در این مسیر، تعرفه های دقیقی بر اساس تناژ و نوع کشتی اعمال می شود. حتی پس از انتقال مدیریت کانال از آمریکا به پاناما، این رژیم مالی تغییری نکرد. این نشان می دهد که در حقوق بین الملل، «مدیریت زیرساختی» یک مسیر آبی، مستلزم دریافت هزینه است و این اقدام با مفاهیم «منع عبور» یا «سد راه کشتیرانی» کاملاً متفاوت است. بنابراین، اگر جامعه جهانی پذیرفته است که در سوئز، پاناما و بوسفر برای خدمات و عبور هزینه پرداخت شود، تلاش آمریکا برای متقاعد کردن جهان به رایگان بودن تنگه هرمز تنها یک سیاست ورزی ابزاری برای تضعیف جایگاه اقتصادی و حاکمیتی کشورهای منطقه است.

■ عدم صلاحیت آمریکا به واسطه ی عدم عضویت در UNCLOS

یکی از مضحک ترین ابعاد ادعاهای آمریکا، استناد آن به قواعد حقوق دریاهای در حالی است که ایالات متحده هرگز کنوانسیون سازمان ملل متحد درباره حقوق دریاهای (UNCLOS) را تصویب نکرده است. از منظر حقوق بین الملل، کشوری که عضو یک کنوانسیون نیست، نمیتواند به عنوان «تفسیرکننده رسمی» یا «ناظر بر

نادیا آهنجان

کارشناس ارشد

حقوق تجارت بین الملل

کارآموز وکالت

آمریکا همواره تحت لوای شعار "آزادی کشتیرانی" در تلاش است تا نظارتی توأم با دخالت بر تنگه های استراتژیک جهان، به ویژه تنگه هرمز داشته باشد. یکی از محورهای گستاخی آمریکا اعتراض این کشور به سازوکار وضع تعرفه یا هزینه های خدمات توسط ایران در تنگه هرمز است، موضوعی که با نگاه به حقوق بین الملل و کنوانسیون های مربوطه، حق مسلم ایران را تصدیق میکند.

■ تمایز میان «عوارض عبور» و «هزینه خدمات»

در حقوق بین الملل، تمایزی بنیادین میان «حق عبور ترانزیتی» و «حق عبور بی ضرر» وجود دارد. طبق کنوانسیون سازمان ملل متحد درباره حقوق دریاهای کشتی ها حق عبور از تنگه های بین المللی را دارند. اما نکته کلیدی و ثقل کلام اینجاست که «حق عبور» به معنای عدم امکان دریافت هزینه برای خدمات ارائه شده توسط دولت ساحلی نیست. دولت های ساحلی متعهدند که مسیر را برای عبور باز نگه دارند، اما این تعهد را شامل ارائه رایگان خدمات ناوبری، امنیت محیط زیستی، راهنمایی (Piloting) و مدیریت ترافیک نمی داند. در واقع، هرگونه خدماتی که دولت ساحلی برای تسهیل، ایمنی و صیانت از محیط زیست در تنگه ارائه می دهد، می تواند مشروط به پرداخت هزینه باشد. بنابراین، تفکیک میان «منع مسدود کردن تنگه» (که ممنوع است) و «دریافت هزینه خدمات» (که حق حاکمیتی است)، اولین گام در رد ادعاهای واهی آمریکا است.

■ عرف و رویه پذیرفته شده جهانی در مدیریت گلوگاه ها

برای آنکه جان کلام و حق مشروع بیشتر مشخص شود، باید به بررسی سایر نقاط استراتژیک جهان، با شرایط مشابه پرداخت. در هیچ کدام از گلوگاه های حیاتی جهان، عبور کشتی ها به معنای رایگان بودن مطلق نیست و این موضوع در سه نمونه بارز زیر به وضوح دیده می شود:

۱. کانال سوئز و رژیم تعرفه ای مصر:

کانال سوئز بر اساس کنوانسیون قسطنطنیه ۱۸۸۸ برای تمامی کشتی ها باز است، اما این «باز بودن» هرگز به معنای «رایگان بودن» نبوده است. سازمان مدیریت کانال سوئز (SCA) سالانه میلیاردها دلار از طریق «تعرفه عبور» از این کانال درآمد کسب می کند و این تعرفه ها بر اساس تناژ کشتی، نوع کالا و خدمات ارائه شده محاسبه می شوند. هیچ قدرت جهانی، از جمله ایالات متحده، هرگز ادعا

حساب مشترک بانکی؛ همکاری مالی یا منبع اختلاف؟ (بررسی مالکیت و جوه موجود در حساب مشترک)

دکتر صمد شورچه
وکیل پایه یک دادگستری
مدرس دانشگاه

■ آثار حقوقی برداشت توسط هر یک از صاحبان حساب چالش های قضایی رایج

در روابط مالی خانوادگی و تجاری، افتتاح حساب مشترک بانکی امری رایج و در بسیاری از موارد ضروری است. همسران برای مدیریت هزینه های زندگی، شرکای تجاری برای اداره فعالیت اقتصادی، وراث برای ساماندهی اموال مشترک و حتی برخی اعضای خانواده برای تسهیل امور مالی، اقدام به افتتاح حساب مشترک می کنند. در نگاه نخست، چنین حسابی نمادی از اعتماد و همکاری مالی به نظر می رسد، اما تجربه پرونده های قضایی نشان می دهد که حساب های مشترک در بسیاری موارد به یکی از مهمترین منشاء های اختلافات مالی و حقوقی تبدیل می شوند. اختلافاتی که گاه میان شرکاء، اعضای خانواده و حتی وراث شکل می گیرد و تعیین حقوق هر یک از صاحبان حساب را با پیچیدگی های فراوان روبه رو می سازد.

یکی از نخستین پرسش هایی که در این زمینه مطرح می شود آن است که آیا صرف مشترک بودن یک حساب بانکی به این معناست که موجودی آن به طور مساوی متعلق به همه صاحبان حساب است؟ پاسخ این پرسش برخلاف تصور بسیاری از مردم، همواره مثبت نیست. در حقوق ایران، افتتاح حساب مشترک لزوماً به معنای تملک مساوی وجوه موجود در آن حساب نیست و برای تعیین مالکیت واقعی باید به منشاء ورود وجوه و توافق میان صاحبان حساب توجه کرد. در عمل ممکن است که تمام مبالغ موجود در یک حساب مشترک توسط یکی از صاحبان حساب تامین شده باشد و شخص دیگر صرفاً برای سهولت در برداشت یا انجام امور بانکی به عنوان دارنده مشترک حساب معرفی شده باشد. در چنین شرایطی، صرف درج نام دو نفر در حساب بانکی به تنهایی برای اثبات مالکیت مساوی کافی نیست و دادگاه در صورت بروز اختلاف، به بررسی منشاء وجوه، اسناد مالی و سایر قرائن خواهد پرداخت.

یکی از باورهای اشتباه رایج در جامعه آن است که برخی افراد تصور می کنند هر مبلغی که در حساب مشترک قرار گیرد، خودبه خود به طور مساوی میان صاحبان حساب تقسیم می شود. این تصور از منظر حقوقی همیشه صحیح نیست. در بسیاری از موارد، حساب مشترک صرفاً یک ابزار بانکی است و مالکیت وجوه تابع قواعد عمومی مالکیت و ادله اثبات دعوا خواهد بود.

موضوع مهم دیگر، اختیار برداشت از حساب مشترک است. در اغلب حساب های مشترک، بانک بر اساس قرارداد افتتاح حساب، حدود اختیارات صاحبان حساب را مشخص می کند. گاهی برداشت از حساب منوط به امضای همه صاحبان حساب است و گاهی هر یک از آنان به تنهایی اختیار برداشت دارند. همین تفاوت ظاهراً ساده، در بسیاری از اختلافات حقوقی نقش تعیین کننده ای پیدا می کند. بسیاری از افراد تصور می کنند که اگر بانک اجازه برداشت مستقل را به هر یک از صاحبان حساب داده باشد، برداشت تمام موجودی حساب نیز از لحاظ حقوقی کاملاً مجاز خواهد بود. در حالی که باید میان "اختیار بانکی برداشت" و "حق مالکانه نسبت به وجوه" تفاوت قائل شد. ممکن است بانک از نظر قراردادی برداشت را مجاز بداند، اما اگر شخصی بیش از سهم واقعی خود از وجوه مشترک برداشت کرده باشد، این موضوع می تواند منشاء مسئولیت حقوقی در برابر شریک یا سایر صاحبان حساب شود.

برای مثال، فرض کنید دو شریک تجاری دارای حساب مشترکی هستند و یکی از آنان تمام موجودی حساب را برداشت می کند. اگر ثابت شود که بخشی از وجوه متعلق به شریک دیگر بوده است، شخص برداشت کننده ممکن است مکلف به استرداد سهم شریک یا جبران خسارات ناشی از این اقدام شود. بنابراین مجاز بودن برداشت از دید بانک، الزاماً به معنای مشروعیت کامل آن از منظر حقوقی نیست. این موضوع در روابط خانوادگی نیز اهمیت ویژه ای دارد. در بسیاری از پرونده ها، همسران در دوران زندگی مشترک اقدام به افتتاح حساب مشترک می کنند و وجوه مختلفی در آن حساب واریز می شود. پس از بروز اختلاف یا طلاق، تعیین مالکیت مبالغ موجود در حساب به یکی از مسائل مورد مناقشه تبدیل می شود. در چنین مواردی، دادگاه صرفاً به نام صاحبان حساب توجه نمی کند، بلکه منشاء وجوه، نحوه واریز مبالغ و توافقات احتمالی میان طرفین را نیز مورد بررسی قرار می دهد.

یکی دیگر از چالش های رایج، مربوط به فوت یکی از صاحبان حساب مشترک است. بسیاری از افراد تصور می کنند که در صورت فوت یکی از صاحبان حساب، تمام موجودی به طور خودکار در اختیار دارنده دیگر حساب قرار می گیرد. این تصور با قواعد ارث و مالکیت در حقوق ایران سازگار نیست. در واقع، سهم متعلق به متوفی جزء تر که محسوب می شود و مطابق مقررات ارث میان وراث تقسیم خواهد شد. بنابراین

مشترک بودن حساب بانکی به تنهایی موجب انتقال سهم متوفی به صاحب دیگر حساب نمی شود.

از منظر اثبات دعوا نیز حساب های مشترک گاه مشکلات فراوانی ایجاد می کنند. هنگامی که مبالغ متعددی توسط اشخاص مختلف به حساب واریز شده باشد، تعیین دقیق مالکیت هر بخش از وجوه می تواند دشوار شود. در چنین مواردی، اسناد بانکی، فیش های واریزی، قراردادهای مالی و سایر ادله نقش مهمی در احراز حقوق اشخاص خواهند داشت. در رویه قضایی نیز دعای متعددی با موضوع مطالبه سهم از حساب مشترک، استرداد وجوه برداشت شده، تقسیم موجودی حساب و تعیین مالکیت مبالغ واریزی مطرح می شود. بخش قابل توجهی از این اختلافات ناشی از آن است که اشخاص هنگام افتتاح حساب مشترک، درباره حقوق و تعهدات خود توافق روشن و مستندی تنظیم نمی کنند و همه چیز را به اعتماد شخصی واگذار می کنند. از منظر اقتصادی و اجتماعی، حساب مشترک ابزاری مفید برای تسهیل روابط مالی است و در بسیاری از موارد کارکرد مثبتی دارد. اما همین ابزار در صورت فقدان شفافیت و توافق روشن، می تواند زمینه ساز اختلافات پیچیده ای شود که حل آنها مستلزم مراجعه به مراجع قضایی خواهد بود.

یکی از مهمترین راهکارهای پیشگیری از این اختلافات، تعیین دقیق حدود اختیارات صاحبان حساب و مستند سازی توافقات مالی میان آنان است. هرچه روابط مالی شفاف تر باشد، احتمال بروز اختلافات بعدی نیز کاهش خواهد یافت. اعتماد شخصی هرچند ارزشمند است، اما در روابط مالی مهم، جایگزین مستند سازی و تعیین تکلیف حقوقی نمی شود.

در نهایت باید پذیرفت که حساب مشترک بانکی، نه الزاماً نشانه مالکیت مساوی است و نه صرفاً یک ابزار اداری بی اثر. آثار حقوقی آن به نحوه افتتاح حساب، توافق صاحبان حساب، منشاء وجوه و شرایط خاص هر رابطه مالی بستگی دارد. از این رو، کسانی که تصور می کنند نامشان در یک حساب مشترک به تنهایی مالکیت کامل یا حق برداشت نامحدود برای آنان ایجاد می کند، آنچه اهمیت های حقوقی فاصله دارند. در عالم حقوق، آنچه اهمیت دارد نه صرف عنوان "حساب مشترک"، بلکه حقوق واقعی اشخاص نسبت به وجوه موجود در آن حساب است؛ حقوقی که در صورت بروز اختلاف، باید با ادله و مستندات قانونی اثبات شود.

بررسی تطبیقی آیین دادرسی در دادگاه داورى ورزش و داورى تجارى بین المللى

عطیه محسنی جوزم
وکیل پایه یک دادگستری

داوری در حقوق معاصر به عنوان یکی از مهم ترین شیوه های حل و فصل اختلافات شناخته می شود. توسعه روابط اقتصادی، تجاری و ورزشی در عرصه بین المللی موجب شده است که نهادهای داورى، جایگاه ویژه ای در تضمین امنیت حقوقی و حل اختلافات فراملی پیدا کنند. در این میان، اگرچه دادگاه داورى ورزش (Court of Arbitration for Sport-CAS) از بسیاری از اصول داورى تجارى بین المللی الهام گرفته است، اما ویژگی های خاص روابط ورزشی سبب شده است آیین دادرسی آن در برخی زمینه ها از داورى تجارى بین المللی فاصله بگیرد و به یک نظام دادرسی تخصصی تبدیل شود. بررسی وجوه افتراق و

اشتراک نخستین وجه تمایز میان این دو نظام، اتکال آنها بر اصل حاکمیت اراده است. همان گونه که در داورى تجارى بین المللی، توافق طرفین مبنای صلاحیت مرجع داورى محسوب می شود، در داورى ورزشی نیز صلاحیت CAS عمدتاً ناشی از شرط داورى مندرج در قراردادهای ورزشی یا اساسنامه فدراسیون های بین المللی است. با این حال، در عمل آزادی اراده در داورى ورزشی محدودتر از داورى تجارى است؛ زیرا بسیاری از ورزشکاران و باشگاه ها برای حضور در رقابت های بین المللی ناگزیر از پذیرش مقررات فدراسیون های ورزشی و شرط ارجاع اختلافات به CAS هستند.

از این رو، برخلاف قراردادهای تجارى که امکان مذاکره درباره شرط داورى وجود دارد، در روابط ورزشی این شرط غالباً ماهیتی الحاقی پیدا می کند. تفاوت مهم دیگر به ماهیت اختلافات بازمی گردد. در داورى تجارى بین المللی، موضوع اختلاف معمولاً پیرامون تعهدات مالی، سرمایه گذاری، قراردادهای بازرگانی یا مسئولیت قراردادی است؛ در حالی که در CAS علاوه بر اختلافات قراردادی، موضوعاتی

نظیر دوپینگ، محرومیت های انضباطی، صلاحیت حضور در مسابقات، نقل و انتقال بازیکنان و رعایت مقررات فدراسیون های بین المللی نیز مطرح می شود. همین ویژگی سبب شده است آیین دادرسی CAS بیش از آنکه صرفاً بر قواعد عمومی داورى متکی باشد، از مقررات اختصاصی ورزش و اصول حاکم بر رقابت های ورزشی تأثیر بپذیرد. از منظر قواعد شکلی نیز تفاوت هایی قابل توجه است.

در داورى تجارى، طرفین نقش گسترده ای در تعیین تعداد داوران، محل داورى، زبان رسیدگی و قواعد آیین دادرسی دارند. البته طرفین عموماً به طور مستقیم قانون شکلی را انتخاب نمی کنند، اما معمولاً محل داورى را تعیین می کنند و فرض بر آن است که قانون حاکم بر روند داورى قانون کشور محل داورى خواهد بود. با ظهور گونه های نوین داورى از جمله داورى ورزشی، نقش حقوق کشور محل داورى کم رنگ تر می شود. در CAS بسیاری از این موارد در آیین نامه داورى های مرتبط با ورزش و قوانین از پیش تنظیم شده است و اختیار طرفین در تغییر آن ها

ادامه در صفحه بعد

در گفت و گوبا حامی عدالت بررسی شد

فلسفه و رسالت آموزش های کارشناسان رسمی دادگستری

این کارشناس رسمی دادگستری ابراز داشت : بر اساس آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه و مأموریت های قانونی مرکز، رسالت این نهاد فراتر از صدور پروانه و برگزاری آزمون است.

بیات خاطرنشان کرد : مهم ترین مأموریت های راهبردی عبارتند از تربیت سرمایه انسانی عدالت ، طراحی آموزش های تخصصی ، تدوین استانداردهای گزارش کارشناسی، اعتباربخشی آموزشی، ارزیابی مستمر شایستگی ها، ایجاد بانک ملی دانش، مدیریت دانش کارشناسی، تدوین دستورالعمل های استفاده مسئولانه از هوش مصنوعی، توسعه پژوهش های کاربردی، همکاری با دانشگاه ها، توسعه آموزش الکترونیکی، ترویج اخلاق حرفه ای و حمایت از نوآوری می باشد .

وی خاطرنشان کرد : اگر سه رکن سنتی کارشناسی را دانش ، استقلال و امانت داری بدانیم، آموزش مستمر را باید رکن چهارم دانست؛ زیرا سه رکن دیگر بدون آموزش پایدار نمی ماندند.

این کارشناس رسمی دادگستری اضافه کرد : برای تحقق این چشم انداز پیشنهاد می شود به مواردی مانند تدوین سند ملی آموزش کارشناسان رسمی ، ایجاد «مرکز آینده پژوهی کارشناسی رسمی» ، طراحی نظام اعتباربخشی آموزشی ، تدوین استاندارد ملی گزارش کارشناسی ، ایجاد بانک ملی پرونده های آموزشی ، طراحی دستیار هوشمند کارشناسان با هوش مصنوعی ، تدوین منشور اخلاق AI در کارشناسی رسمی، استقرار نظام بازآموزی اجباری مبتنی بر شایستگی ، ایجاد شبکه ملی پژوهش های کارشناسی و توسعه همکاری های بین المللی توجه گردد.

■ عدالت در قرن بیست و یکم دیگر تنها محصول حقوقی نیست

بیات اظهار کرد : عدالت در قرن بیست و یکم دیگر تنها محصول دانش حقوقی نیست؛ بلکه حاصل هم افزایی حقوق، تخصص، فناوری، اخلاق و حکمرانی دانشی است. در چنین شرایطی، آموزش ضمن خدمت کارشناسان رسمی دادگستری باید از یک برنامه آموزشی محدود به نظامی راهبردی برای توسعه سرمایه انسانی عدالت ارتقا یابد. وی افزود : قوه قضائیه، به عنوان متولی تحقق عدالت، رسالت دارد با سیاست گذاری، نظارت و سرمایه گذاری در آموزش، کیفیت نظریات کارشناسی را ارتقا دهد و مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه نیز باید به نهادی دانش بنیان، آینده نگر و نوآور تبدیل شود که آموزش، پژوهش، مدیریت دانش، ارزیابی شایستگی و بهره گیری مسئولانه از هوش مصنوعی را در کانون مأموریت های خود قرار دهد.

این کارشناس رسمی دادگستری در پایان گفت: آینده نظام کارشناسی رسمی، آینده ای است که در آن هوش مصنوعی جایگزین کارشناس نخواهد شد؛ بلکه کارشناس مجهز به هوش مصنوعی جایگزین کارشناس فاقد آن خواهد شد. از این رو، آموزش مستمر نه یک هزینه آداری، بلکه سرمایه گذاری راهبردی برای استقرار عدالت دقیق، هوشمند، سریع و مورد اعتماد جامعه است.

بیات:

■ کارشناسی رسمی حرفه ای مبتنی بر اعتماد عمومی است و اعتماد عمومی نیز بدون دانش روز آمد و صلاحیت حرفه ای پایدار نخواهد ماند

■ به طور کلی می توان گفت : آموزش باید بتواند قدرت تحلیل را افزایش دهد، تفکر انتقادی ایجاد کند ، قدرت تصمیم گیری در شرایط ابهام را تقویت نماید ، نگاه میان رشته ای ایجاد کند و مسئولیت پذیری حرفه ای را نهادینه سازد و به بیان دیگر، آموزش باید «دانش» را به «بینش» و «بینش» را به «حکمت حرفه ای» تبدیل کند

وی افزود : اما در کنار این فرصت ها، آموزش باید مخاطرات هوش مصنوعی را نیز پوشش دهد؛ از جمله آنها می توان به سوگیری الگوریتمی، تولید اطلاعات نادرست، نقض حرمانگی و وابستگی بیش از حد به سامانه های هوشمند اشاره کرد .

این کارشناس رسمی دادگستری تشریح کرد : اصل بنیادین آن است که هوش مصنوعی ابزار تصمیم یار است، نه تصمیم گیر. مسئولیت نهایی نظریه کارشناسی همواره بر عهده کارشناس رسمی باقی می ماند.

بیات می گوید : آموزش آینده باید متناسب با مهم ترین متغیرهای اثرگذار طراحی شود که شامل تحول قوانین و مقررات ، رویه های نوین قضایی ، فناوری های نوظهور، داده های کلان، امنیت سایبری، ادله دیجیتال، تغییرات اقلیمی و محیط زیست، اقتصاد دیجیتال، دعاوی فرامرزی است .

وی ادامه داد: همچنین می توان به بلاک چین ، اینترنت اشیا، پهپادها ، مدل سازی اطلاعات ساختمان ، سامانه های اطلاعات مکانی ، اخلاق هوش مصنوعی ، سواد داده ، آینده پژوهی ، مدیریت ریسک ، تاب آوری حرفه ای و یادگیری مادام العمر است . این کارشناس رسمی دادگستری عنوان کرد : کارشناس آینده باید دارای ده شایستگی بنیادین باشد که شامل تخصص علمی ، دانش حقوقی ، سواد دیجیتال ، سواد هوش مصنوعی ، تفکر انتقادی، تحلیل داده ، اخلاق حرفه ای، مهارت ارتباطی، آینده نگری و یادگیری مادام العمر است .

بیات تشریح کرد : مطابق سیاست های کلی نظام در حوزه قضایی، سند تحول و تعالی قوه قضائیه و قوانین مرتبط، قوه قضائیه صرفاً مصرف کننده نظریات کارشناسی نیست؛ بلکه مسئول ارتقای کیفیت این نظریات نیز هست.

وی متذکر شد : رسالت های کلیدی عبارتند از راهبری نظام کارشناسی، سیاست گذاری آموزشی، تضمین کیفیت کارشناسی، توسعه زیرساخت های هوشمند، تدوین استانداردهای ملی، حمایت از پژوهش، توسعه عدالت آموزشی، آینده پژوهی، استقرار نظام ارزیابی صلاحیت حرفه ای و توسعه بانک ملی دانش کارشناسی لذا بدین ترتیب، آموزش ضمن خدمت یکی از ابزارهای تحقق حکمرانی قضایی هوشمند است.

حامی عدالت : عدالت قضایی، زمانی به عالی ترین سطح خود نزدیک می شود که ارکان آن، اعم از قاضی، وکیل، کارشناس رسمی و مشاور، از دانش روز، بینش حرفه ای، اخلاق تخصصی و مهارت های نوین برخوردار باشند. در این میان، کارشناس رسمی دادگستری به عنوان بازوی علمی و فنی دستگاه عدالت، نقشی تعیین کننده در کشف حقیقت و استقرار عدالت ایفا می کند. از این رو، آموزش ضمن خدمت کارشناسان نباید صرفاً یک تکلیف اداری یا الزام شکلی تلقی شود، بلکه باید به عنوان یکی از ارکان حکمرانی قضایی و تضمین کیفیت عدالت مورد بازتعریف قرار گیرد لذا با توجه به اهمیت موضوع حامی عدالت در اینباره با دکتر حاتم بیات ، کارشناس رسمی دادگستری و محقق و پژوهشگر حوزه های کارشناسی کشور گفت و گو کرده است .

بیات در اینباره می گوید: تحولات شتابان فناوری، ظهور هوش مصنوعی، توسعه داده های کلان، ادله الکترونیکی، دعاوی میان رشته ای و پیچیده تر شدن روابط اجتماعی، آموزش کارشناسان را وارد مرحله ای جدید کرده است؛ مرحله ای که در آن هدف، صرف انتقال دانش نیست، بلکه تربیت کارشناس آینده نگر، داده محور، اخلاق مدار و هوشمند است.

وی بیان کرد : کارشناسی رسمی حرفه ای مبتنی بر اعتماد عمومی است و اعتماد عمومی نیز بدون دانش روز آمد و صلاحیت حرفه ای پایدار نخواهد ماند.

این کارشناس رسمی دادگستری ادامه داد : از این منظر، آموزش ضمن خدمت سه فلسفه اساسی دارد که عبارتند از صیانت از عدالت قضایی ، حفظ صلاحیت حرفه ای و افزایش سرمایه اجتماعی نظام کارشناسی لذا می توان گفت در واقع آموزش، سرمایه گذاری برای کاهش خطاهای کارشناسی، کاهش اطلاع داری و افزایش استحکام آرای قضایی است.

■ امروزه رسالت آموزش، توسعه شایستگی های حرفه ای است

بیات توضیح داد : در گذشته آموزش بیشتر بر انتقال اطلاعات متمرکز بود؛ اما امروزه رسالت آموزش، توسعه شایستگی های حرفه ای است.

وی متذکر شد : به طور کلی می توان گفت : آموزش باید بتواند قدرت تحلیل را افزایش دهد، تفکر انتقادی ایجاد کند ، قدرت تصمیم گیری در شرایط ابهام را تقویت نماید ، نگاه میان رشته ای ایجاد کند و مسئولیت پذیری حرفه ای را نهادینه سازد و به بیان دیگر، آموزش باید «دانش» را به «بینش» و «بینش» را به «حکمت حرفه ای» تبدیل کند.

این کارشناس رسمی دادگستری عنوان کرد : شاید هیچ فناوری در یک قرن گذشته به اندازه هوش مصنوعی نتوانسته باشد شیوه انجام کارشناسی را متحول کند.

بیات اظهار کرد : کاربردهای هوش مصنوعی عبارتند از تحلیل میلیون ها صفحه سند ، کشف تعارض اسناد ، جستجوی هوشمند قوانین ، استخراج آرای مشابه، تحلیل تصاویر و فیلم ها ، تشخیص جعل دیجیتال ، تحلیل داده های حجیم ، مدیریت دانش کارشناسی و آموزش شخصی سازی شده است .

■ ادامه از صفحه قبل :

محدودتر است. هدف از این محدودیت، تضمین وحدت رویه، پیش بینی پذیری و حفظ انسجام نظام حل اختلافات ورزشی در سطح بین المللی است. از حیث سرعت رسیدگی نیز تفاوت محسوسی میان دو نظام مشاهده می شود. اگرچه سرعت یکی از مزایای داوری تجاری بین المللی محسوب می شود، اما در داوری ورزشی این ویژگی اهمیت مضاعفی دارد. مسابقات ورزشی، نقل و انتقالات و رقابت های بین المللی تابع تقویم زمانی مشخصی هستند و تأخیر در صدور رأی ممکن است عملاً حق ورزشکار یا باشگاه را از بین ببرد. به همین دلیل، آیین دادرسی CAS سازوکارهایی مانند رسیدگی فوری و تشکیل هیئت های ویژه در جریان رقابت های بزرگ ورزشی را پیش بینی کرده است؛ امری که در داوری تجاری بین المللی کمتر مشاهده می شود. در نهایت، تفاوت مهم دیگر به نقش رویه داوری بازمی گردد.

مرجع در تفسیر این اصول، مقتضیات خاص ورزش حرفه ای را نیز مدنظر قرار می دهد و میان عدالت شکلی و ضرورت حفظ نظم مسابقات ورزشی تعادل برقرار می کند. در مجموع، می توان گفت آیین دادرسی CAS هرچند ریشه در اصول شناخته شده داوری تجاری بین المللی دارد، اما به دلیل ویژگی های خاص روابط ورزشی، به نظامی مستقل و تخصصی تبدیل شده است. این نظام تلاش می کند میان اصول عمومی داوری، ضرورت سرعت در رسیدگی، اقتضائات رقابت های ورزشی و الزامات دادرسی منصفانه توازن برقرار کند. مطالعه تطبیقی این دو نظام نه تنها در شناخت بهتر حقوق ورزش مؤثر است، بلکه می تواند مبنایی برای اصلاح سازوکارهای حل اختلافات ورزشی در نظام حقوقی ایران و توسعه داوری های تخصصی در سایر حوزه ها نیز باشد

در داوری تجاری بین المللی، آرای داوری غالباً محرمانه هستند، چرا که حرمانگی از مزایای شناخته شده داوری به شمار می رود و نقش محدودی در شکل گیری رویه دارند، اما بخش قابل توجهی از آرای CAS منتشر می شود و در عمل به منبعی اثرگذار برای تفسیر مقررات فدراسیون های بین المللی تبدیل شده است. این رویه، به توسعه حقوق ورزش و ایجاد وحدت در تصمیم گیری های داوری کمک شایانی کرده است. از سوی دیگر وجوه اشتراکی بین دو نظام وجود دارد. هر دو نظام بر اصول بنیادین دادرسی منصفانه تأکید دارند. حق استماع، برابری طرفین، استقلال و بی طرفی داوران، رعایت حق دفاع و صدور رأی مستدل از جمله اصول مشترکی هستند که هم در داوری تجاری بین المللی و هم در آیین دادرسی CAS مورد پذیرش قرار گرفته اند. با وجود این، رویه CAS نشان می دهد که این

در گفت و گوبا حامی عدالت بررسی شد

حقوق بیماران بامشکلات ژنتیکی

میرتاجانی:

■ یکی از مهم ترین حقوق بیماران با مشکلات ژنتیکی، حق دسترسی به تشخیص دقیق و به موقع است. بسیاری از خانواده ها سال ها از پزشکی به پزشکی دیگر می روند، آزمایش های متعدد انجام می دهند، هزینه های سنگین می پردازند و در نهایت نیز با پاسخ های مبهم روبه رو می شوند. این سرگردانی نه فقط فرساینده، بلکه در مواردی خطرناک است، زیرا تاخیر در تشخیص می تواند فرصت مداخله درمانی، توانبخشی یا پیشگیری از عوارض را از بین ببرد

■ بیماران ژنتیکی همچنین حق دارند از حمایت روانی و اجتماعی برخوردار باشند. زندگی با یک بیماری ارثی یا بزرگ کردن کودکی با نیازهای ویژه، تنها یک تجربه جسمی نیست؛ این وضعیت اغلب با خستگی روانی، احساس گناه، اضطراب نسبت به آینده، فشار اقتصادی و فرسودگی مراقبان همراه است

آشکار حقوق آنان منجر شود.

این متخصص ژنتیک خاطرنشان کرد: مسئله محرمانگی اطلاعات ژنتیکی نیز از حساس ترین ابعاد حقوق این بیماران است. داده های ژنتیکی، صرفاً یک عدد یا گزارش آزمایشگاهی نیستند؛ آن ها بخشی از هویت زیستی انسان اند. اگر چنین اطلاعاتی بدون نظارت کافی در اختیار کارفرما، شرکت بیمه، نهادهای غیرمرتبط یا حتی اعضای خانواده بدون رضایت بیمار قرار گیرد، زمینه برای تبعیض و سوءاستفاده فراهم می شود.

دکتر میرتاجانی هشدار داد: فرض کنید فردی بر اساس یک آزمایش، حامل ژنی باشد که خطر ابتلا به بیماری خاصی را در سال های آینده افزایش می دهد. آیا کارفرما باید حق داشته باشد او را استخدام نکند؟ آیا شرکت بیمه می تواند به استناد همین احتمال، از پوشش او سر باز زند یا حق بیمه را به طور غیرمنصفانه افزایش دهد؟ پاسخ در یک نظام حقوقی عادلانه باید روشن باشد یعنی اطلاعات ژنتیکی نباید به ابزاری برای محروم سازی تبدیل شود.

■ تبعیض، شاید مهم ترین تهدید خاموش علیه بیماران ژنتیکی باشد

وی اشاره کرد: تبعیض، شاید مهم ترین تهدید خاموش علیه بیماران ژنتیکی باشد. این تبعیض گاهی آشکار است و گاه در لایه های پنهان زندگی روزمره رخ می دهد. کودکی با یک اختلال ژنتیکی ممکن است در مدرسه با نگاه ترحم آمیز یا طرد اجتماعی روبه رو شود. جوانی که سابقه خانوادگی یک بیماری ارثی دارد، ممکن است در ازدواج با قضاوت های غیرعلمی و انگ زنی مواجه شود. زن یا مردی که درگیر یک بیماری ژنتیکی مزمن است، ممکن است در بازار کار از فرصت های برابر محروم بماند.

این متخصص ژنتیک اضافه کرد: در چنین شرایطی، دفاع از حقوق این بیماران تنها به معنای تامین تخت بیمارستانی یا دارو نیست؛ بلکه به معنای مقابله با فرهنگی است که تفاوت زیستی را بهانه ای برای کاهش ارزش اجتماعی افراد می کند.

دکتر میرتاجانی تشریح کرد: حق دسترسی به درمان و مراقبت مستمر نیز از مهم ترین مطالبات این گروه از بیماران است. بسیاری از اختلالات ژنتیکی، مزمن و نیازمند پیگیری طولانی مدت هستند. در برخی موارد درمان قطعی وجود ندارد، اما مراقبت مناسب می تواند از پیشرفت بیماری جلوگیری کند، کیفیت زندگی را بالا ببرد و استقلال فرد را افزایش دهد.

وی بیان کرد: فیزیوتراپی، کاردرمانی، گفتاردرمانی، تغذیه تخصصی، مراقبت های روان شناختی، داروهای خاص، وسایل کمک توانبخشی و خدمات حمایتی، همگی بخشی از درمان اند. اگر نظام سلامت تنها به تشخیص بسنده کند و بیمار را در ادامه مسیر رها سازد، در واقع یکی از اصلی ترین حقوق او را نادیده گرفته است. درمان در معنای واقعی، یک فرآیند پیوسته و چندوجهی است.

این متخصص ژنتیک در ادامه متذکر شد: در اینجا نقش بیمه ها و

حامی عدالت - گروه گزارش: در سال هایی که دانش پزشکی با سرعتی چشمگیر به سوی شناسایی ریشه های ژنتیکی بیماری ها حرکت کرده، مسئله «حقوق بیماران با مشکلات ژنتیکی» دیگر موضوعی محدود به اتاق های مشاوره ژنتیک یا مراکز تحقیقاتی نیست. امروز این موضوع به یکی از مسائل مهم اجتماعی، حقوقی، اقتصادی و حتی فرهنگی تبدیل شده است. بیماری های ژنتیکی، چه به شکل اختلالات نادر و مادرزادی و چه به صورت استعداد های ارثی برای بروز بیماری هایی مانند برخی سرطان ها، تنها یک مسئله پزشکی نیستند؛ آن ها مستقیماً با کیفیت زندگی، فرصت های برابر، امنیت شغلی، شأن انسانی و آینده خانواده ها پیوند خورده اند. از همین رو، بحث از حقوق این بیماران، بحث از حقی بنیادین تر است: حق زیستن با کرامت، بدون تبعیض و با دسترسی عادلانه به مراقبت لذا با توجه به اهمیت موضوع حامی عدالت در این باره با دکتر سید بشیر میرتاجانی، متخصص ژنتیک و پژوهشگر حوزه بهداشت و سلامت گفت و گو کرده است.

دکتر میرتاجانی در این باره می گوید: بیمار ژنتیکی پیش از هر چیز یک انسان و یک شهروند است. این جمله شاید بدیهی به نظر برسد، اما در عمل، بسیاری از مشکلات از همین جا آغاز می شود که فرد مبتلا به یک اختلال ژنتیکی یا خانواده او، به جای آن که همچون یک انسان دارای حقوق کامل دیده شوند، صرفاً به عنوان یک «پرونده پزشکی» یا «مورد خاص» نگرسته می شوند.

وی ادامه داد: چنین نگاهی، نه تنها رنج بیماری را کاهش نمی دهد، بلکه بار دیگری از اضطراب، انزوا و احساس بی پناهی بر دوش بیمار می گذارد. در حالی که اصل نخست در این حوزه باید این باشد که هیچ بیماری، هر قدر پیچیده، نادر یا پرهزینه، نباید سبب محرومیت فرد از حقوق اساسی اش شود.

این متخصص ژنتیک مطرح کرد: یکی از مهم ترین حقوق بیماران با مشکلات ژنتیکی، حق دسترسی به تشخیص دقیق و به موقع است. بسیاری از خانواده ها سال ها از پزشکی به پزشکی دیگر می روند، آزمایش های متعدد انجام می دهند، هزینه های سنگین می پردازند و در نهایت نیز با پاسخ های مبهم روبه رو می شوند. این سرگردانی نه فقط فرساینده، بلکه در مواردی خطرناک است، زیرا تاخیر در تشخیص می تواند فرصت مداخله درمانی، توانبخشی یا پیشگیری از عوارض را از بین ببرد.

دکتر میرتاجانی عنوان کرد: در برخی بیماری های متابولیک ارثی، هر روز تاخیر می تواند به آسیب های جبران ناپذیر منجر شود. بنابراین، داشتن نظام سلامت مجهز به آزمایشگاه های معتبر، متخصصان آموزش دیده و مسیر ارجاع روشن، بخشی از حق بیمار است، نه یک امتیاز اضافه.

وی تصریح کرد: در کنار حق تشخیص، حق آگاهی و دریافت اطلاعات روشن نیز اهمیت بنیادین دارد. بیماران و خانواده های آنان باید بدانند بیماری چیست، چگونه منتقل می شود، چه روش هایی برای کنترل یا درمان آن وجود دارد، آینده بیماری چگونه می تواند باشد و چه انتخاب هایی پیش روی آنان قرار دارد. این اطلاعات باید دقیق، علمی، قابل فهم و به دور از زبان پیچیده تخصصی ارائه شود. این متخصص ژنتیک ابراز داشت: بسیاری از خانواده ها در مواجهه با یک تشخیص ژنتیکی، زیر فشار ترس و شوک قرار دارند و اگر پزشک یا مشاور نتواند با زبانی انسانی و روشن با آنان سخن بگوید، امکان تصمیم گیری آگاهانه از آن ها سلب می شود. حق آگاهی، یعنی بیمار باید بتواند بفهمد چه بر او می گذرد و چه گزینه هایی دارد؛ نه آن که صرفاً پذیرنده منفعل تصمیم دیگران باشد.

دکتر میرتاجانی افزود: در این میان، حق رضایت آگاهانه جایگاهی کلیدی دارد. آزمایش های ژنتیکی با دیگر آزمایش های پزشکی تفاوت هایی جدی دارند. نتیجه یک آزمایش ژنتیکی تنها به خود فرد مربوط نمی شود، بلکه می تواند درباره اعضای خانواده او نیز اطلاعات مهمی فاش کند. همچنین ممکن است اطلاعاتی درباره احتمال بروز بیماری در آینده به دست دهد، نه فقط درباره وضعیت فعلی. از این رو، انجام این آزمایش ها باید بر پایه رضایت آگاهانه، آزادانه و مستند صورت گیرد.

وی متذکر شد: بیمار باید بداند آزمایش چه چیزی را مشخص می کند، چه محدودیت هایی دارد، نتایج آن چگونه تفسیر می شود و چه پیامدهای روانی، خانوادگی یا اجتماعی ممکن است داشته باشد. بدون چنین رضایتی، ورود به حریم ژنتیکی افراد می تواند به نقض

سیاست گذاری عمومی برجسته می شود. بیماری های ژنتیکی در بسیاری موارد پرهزینه اند و خانواده ها را تا مرز فروپاشی اقتصادی پیش می برند. آزمایش های تخصصی، داروهای وارداتی، مراجعات مکرر به پزشکان، تجهیزات توانبخشی و گاه مراقبت تمام وقت، بار مالی سنگینی به خانواده تحمیل می کند. اگر حمایت بیمه ای کافی وجود نداشته باشد، نتیجه آن است که سرنوشت درمان بیمار نه بر پایه نیاز پزشکی، بلکه بر اساس توان مالی خانواده تعیین می شود. دکتر میرتاجانی ادامه داد: این وضع با عدالت سلامت سازگار نیست. حق برخورداری از پوشش بیمه ای متناسب و حمایت های مالی هدفمند، برای بیماران ژنتیکی یک ضرورت است. جامعه ای که هزینه بیماری را به طور کامل بر دوش خانواده می گذارد، در واقع از مسئولیت اجتماعی خود شانه خالی کرده است.

وی عنوان کرد: یکی دیگر از حقوق مهم، حق برخورداری از خدمات مشاوره ژنتیک حرفه ای و بی طرفانه است. مشاوره ژنتیک نباید به ابزاری برای ترساندن یا تحمیل تصمیم به خانواده ها تبدیل شود. هدف این مشاوره، دادن اطلاعات علمی، کمک به درک وضعیت و حمایت از تصمیم گیری آگاهانه خانواده است.

این متخصص ژنتیک مطرح کرد: هیچ کس نباید احساس کند به دلیل ناقل بودن یک ژن، ارزش انسانی کمتری دارد یا برای ازدواج، فرزندآوری یا ادامه زندگی باید از سوی دیگران مورد سرزنش قرار گیرد. مشاوره حرفه ای باید کرامت افراد را حفظ کند، از قضاوت اخلاقی بپرهیزد و به تفاوت های فرهنگی و روانی خانواده ها توجه داشته باشد. حق انتخاب آگاهانه، بدون فشار، از اصول اساسی در این زمینه است.

دکتر میرتاجانی توضیح داد: بیماران ژنتیکی همچنین حق دارند از حمایت روانی و اجتماعی برخوردار باشند. زندگی با یک بیماری ارثی یا بزرگ کردن کودکی با نیازهای ویژه، تنها یک تجربه جسمی نیست؛ این وضعیت اغلب با خستگی روانی، احساس گناه، اضطراب نسبت به آینده، فشار اقتصادی و فرسودگی مراقبان همراه است.

وی ادامه داد: بسیاری از والدین، به ویژه مادران، در سکوت با بار سنگین مراقبت روزانه زندگی می کنند، در حالی که کمتر دیده می شوند و کمتر حمایت دریافت می کنند. سلامت روان خانواده، بخشی از درمان بیمار است. اگر پدر و مادر یا خود بیمار از حمایت لازم محروم بمانند، چرخه درمان نیز آسیب می بیند. از این رو، خدمات مشاوره روان شناختی، گروه های حمایت گر و شبکه های اجتماعی یاری رسان، نباید در حاشیه قرار گیرند.

این متخصص ژنتیک توضیح داد: موضوع کودکان مبتلا به اختلالات ژنتیکی نیز اهمیت ویژه ای دارد. آنان نه تنها حق درمان، بلکه حق آموزش، بازی، رشد، مشارکت اجتماعی و آینده ای متناسب با توانایی های خود را دارند. مدرسه باید برای این کودکان محل پذیرش و توانمندسازی باشد، نه فضای طرد و سرزنش. آموزش فراگیر، امکانات مناسب، آگاهی معلمان و جلوگیری از برچسب زنی، بخشی از حقوق این کودکان است.

دکتر میرتاجانی تصریح کرد: جامعه ای که کودکان دارای بیماری های ژنتیکی را از فرصت یادگیری و حضور اجتماعی محروم می کند، در واقع استعداد های انسانی را پیش از شکوفایی خاموش می سازد. ناتوانی یا بیماری نباید به معنای حذف از زندگی جمعی باشد.

وی افزود: از سوی دیگر، بزرگسالان مبتلا به مشکلات ژنتیکی نیز حق دارند مستقل زندگی کنند، کار کنند، تشکیل خانواده دهند و در جامعه حضور فعال داشته باشند. گاه نگاه جامعه چنان است که این افراد صرفاً «نیازمند مراقبت» فرض می شوند، نه «دارای توانمندی». این نگاه، هرچند ممکن است از سر دلسوزی باشد، در عمل به محدود سازی می انجامد.

این متخصص ژنتیک متذکر شد: بسیاری از بیماران ژنتیکی، با وجود محدودیت ها، می توانند در عرصه های مختلف تحصیل، اشتغال، هنر، فناوری و فعالیت اجتماعی موفق باشند؛ به شرط آن که موانع ساختاری و ذهنی از سر راه آنان برداشته شود. حق مشارکت اجتماعی، به اندازه حق درمان اهمیت دارد.

دکتر میرتاجانی عنوان کرد: در سال های اخیر، پیشرفت فناوری هایی مانند توالی یابی ژنومی، درمان های هدفمند و حتی ژن درمانی، امیدهای تازه ای ایجاد کرده است. اما همین پیشرفت ها پرسش های تازه ای نیز درباره عدالت در دسترسی به وجود آورده اند. اگر درمان های نوین تنها برای گروه کوچکی از افراد ثروتمند در

دسترس باشد، شکاف سلامت عمیق‌تر خواهد شد.

■ بیمار ژنتیکی باید حق داشته باشد از دستاوردهای علمی روز بهره مند شود

وی بیان کرد: بیمار ژنتیکی باید حق داشته باشد از دستاوردهای علمی روز بهره مند شود، نه آن‌که به دلیل محل زندگی، وضعیت اقتصادی یا ضعف نظام درمانی از این فرصت محروم بماند. عدالت فناوری، یکی از چالش‌های مهم سال‌های آینده در حوزه حقوق بیماران خواهد بود.

این متخصص ژنتیک خاطرنشان کرد: مسئله پژوهش نیز نیازمند توجه حقوقی و اخلاقی است. بیماران ژنتیکی و خانواده‌های آنان گاه به دلیل نادر بودن بیماری، مورد توجه پژوهشگران قرار می‌گیرند. این امر می‌تواند به پیشرفت دانش و کشف درمان‌های جدید کمک کند، اما نباید به قیمت نادیده گرفتن حقوق فردی آنان تمام شود. دکتر میرتاجانی ابراز داشت: شرکت در پژوهش باید داوطلبانه، با رضایت آگاهانه و همراه با تضمین محرمانگی باشد. همچنین شایسته است نتایج تحقیقات، در نهایت به بهبود واقعی وضعیت بیماران منجر شود، نه آن‌که آنان صرفاً منبع داده برای تولید مقاله و اعتبار علمی باشند. اخلاق پژوهش ایجاب می‌کند بیمار، شریک محترم فرآیند دانش باشد، نه ابزاری خاموش در آن.

وی گفت: رسانه‌ها نیز در این میان مسئولیتی جدی دارند. نحوه بازنمایی بیماران ژنتیکی در مطبوعات، تلویزیون و فضای مجازی می‌تواند بر افکار عمومی اثر عمیق بگذارد. اگر این بیماران تنها با تصویر «قربانی» یا «سوزه ترحم» معرفی شوند، جامعه نیز به‌جای احترام به حقوقشان، به همدردی سطحی بسنده خواهد کرد.

این متخصص ژنتیک می‌گوید: رسانه حرفه‌ای باید آگاهی‌بخشی کند، درباره راه‌های پیشگیری و تشخیص زودهنگام اطلاع‌رسانی کند، از تجربه‌های زیسته بیماران بگوید و مطالبه‌گر سیاست‌های عادلانه باشد. زبان رسانه می‌تواند یا به تقویت انگ و ترس دامن بزند، یا به ساختن جامعه‌ای فهم‌پذیرتر و مسئول‌تر کمک کند. وی متذکر شد: در کنار همه این‌ها، نباید از نقش قانون غافل شد. حقوق بیماران، اگر تنها در سطح توصیه اخلاقی باقی بماند، در بزرگه‌های واقعی چندان کارآمد نخواهد بود. لازم است قوانین روشن و قابل اجرا درباره محرمانگی داده‌های ژنتیکی، منع تبعیض در اشتغال و بیمه، دسترسی عادلانه به خدمات، حمایت از خانواده‌ها و نظارت بر آزمایشگاه‌ها و مراکز درمانی وجود داشته باشد. دکتر میرتاجانی ادامه داد: همچنین سازوکارهای شکایت و پیگیری حقوقی باید در دسترس و موثر باشند. بیمار باید بداند اگر حقی از او ضایع شد، تنها نیست و می‌تواند به نهادی پاسخ‌گو مراجعه کند. کرامت انسانی، زمانی از سطح شعار فراتر می‌رود که پشتوانه قانونی پیدا کند.

این متخصص ژنتیک مطرح کرد: واقعیت این است که جامعه مدرن، ناگزیر بیش از گذشته با مسئله ژنتیک روبه‌رو خواهد شد. توسعه آزمایش‌های پیش از ازدواج، پیش از بارداری، پیش از تولد و حتی آزمایش‌های خانگی و تجاری، مرزهای تازه‌ای در برابر ما گشوده‌اند. در چنین فضایی، ضروری است که آگاهی عمومی نیز افزایش یابد تا مردم بتوانند میان علم، ترس، شایعه و سوءاستفاده تمایز قائل شوند. وی توصیه کرد: آگاهی عمومی نه تنها به پیشگیری و تصمیم‌گیری بهتر کمک می‌کند، بلکه از شکل‌گیری قضاوت‌های نادرست درباره بیماران نیز می‌کاهد. جامعه‌ای که درباره ژنتیک تنها از دریچه

افزایش سرمایه در شرکت‌های سهامی و ترتیبات

(قسمت دوم)

دکتر رسول ملکوتی
وکیل پایه یک دادگستری

در قسمت قبل ترتیبات و مراحل افزایش سرمایه بیان شد، اکنون سوال این است که تصمیم به افزایش سرمایه اتخاذ شده توسط مجمع عمومی از چه طرقی قابلیت اجرا دارد؟ افزایش سرمایه از دو طریق قابل اجرا است: بالا بردن مبلغ اسمی سهام موجود و صدور سهام جدید که در ادامه مورد بحث قرار می‌گیرد:

■ بالا بردن ارزش اسمی سهام موجود (درون گروهی)

در این حالت برای افزایش سرمایه شرکت سهام جدیدی صادر نمی‌شود، بنابراین تعداد سهام شرکت بعد از افزایش سرمایه همان خواهد بود که قبل از آن بوده است و صرفاً مبلغ اسمی هر سهم تا حد مشخص و به طور مساوی، افزایش پیدا می‌کند. مانند اینکه سرمایه شرکت ۱۰ میلیون تومان و ارزش اسمی هر سهم هزار تومان باشد در نتیجه کل سهم شرکت ۱۰ هزار سهم خواهد بود؛ در این حالت اگر شرکت ارزش سهام خود را به ۲ هزار تومان افزایش دهد سرمایه شرکت به ۲۰ میلیون تومان افزایش پیدا خواهد کرد بدون اینکه در تعداد سهام شرکت یا تعداد سهام داران آن تغییری ایجاد شود. به همین علت به طریق مزبور، طریق افزایش سرمایه (درون گروهی) نیز اطلاق می‌شود؛ چون شخصی از بیرون به سهام داران اضافه نمی‌گردد. در این حالت هر یک از سهام داران باید به میزان سهامی که مالک است ما به التفاوت ارزش اسمی افزایش پیدا کرده آن را پرداخت نماید. در مثال فوق اگر فرضاً سهام داری ۱۰۰ سهم داشته باشد در نتیجه اجرای تصمیم افزایش سرمایه باید یک صد هزار تومان پرداخت نماید. برای پرداخت ما به التفاوت ارزش افزایش یافته مبلغ اسمی سهام به استناد ماده ۱۵۸ لایحه قانونی نیز سه طریق قانونی وجود دارد:

الف- پرداخت به نقد

در این حالت هر یک از سهام‌داران باید به میزان تعداد

ج- پرداخت از محل اندوخته اختیاری

قبلاً گفته شد که در شرکت‌های سهامی دو نوع اندوخته قانونی و اختیاری وجود دارد. اندوخته اختیاری همان است که در صورت تصویب مجمع عمومی عادی، هیأت مدیره ملکف است درصد مشخصی از سود خالص شرکت را به عنوان اندوخته ذخیره نماید؛ هدف از این ذخیره اختیاری تقویت شرکت از جهات مختلف است. در صورت تصویب مجمع عمومی فوق العاده یا هیأت مدیره، مابه التفاوت مبلغ اسمی افزایش یافته سهام از طریق اندوخته اختیاری شرکت پرداخت خواهد شد؛ چون این اندوخته اگر چه متعلق به شرکت است، اما از محل سود خالص شرکت تأمین شده و در نهایت به سهام داران تعلق می‌گیرد. مسلم است که مقصود از اندوخته ذکر شده در بند ۳ ماده ۱۵۸ لایحه قانونی، اندوخته اختیاری است نه اندوخته قانونی؛ چون کسر اندوخته قانونی هر سال از سود خالص الزامی است و ارتباطی با تصویب مجمع عمومی عادی ندارد. در هر حال آنچه مسلم است اینکه به موجب ماده ۱۸۸ لایحه قانونی، در افزایش سرمایه از طریق بالا بردن مبلغ اسمی سهام، کلیه مبلغ سرمایه افزایش یافته باید نقداً به هریک از طرق فوق پرداخت یا تهاتر گردد و تعهد به پرداخت کافی نخواهد بود.

■ صدور سهام جدید (برون گروهی)

دومین طریق از طرق افزایش سرمایه شرکت، به استناد ماده ۱۵۷ لایحه قانونی صدور سهام جدید است. به این شیوه، طبقه (برون گروهی) نیز اطلاق می‌شود چون برخلاف شیوه قبلی، موجب افزایش تعداد سهام داران و ورود اشخاص ثالث به عنوان سهام دار جدید به شرکت خواهد شد. در حالت فوق با تصویب مجمع عمومی فوق العاده یا هیأت مدیره، (در صورتی که مجمع مزبور انتخاب شیوه اجرای افزایش سرمایه را بر عهده هیأت مدیره سپرده و هیأت مدیره نیز تصمیم به اجرای افزایش سرمایه از طریق صدور سهام جدید می‌گیرد)، شرکت اقدام به صدور سهام جدید می‌نماید. مبلغ اسمی سهام جدید همان مبلغ اسمی سهام فعلی است که قبلاً در اساسنامه درج شده است و تعداد سهام نیز بسته به مبلغی دارد که تصمیم به افزایش آن گرفته شده است. مثلاً اگر شرکت تصمیم بگیرد که سرمایه خود را از ۱۰ میلیون تومان به ۲۰ میلیون تومان افزایش دهد اگر مبلغ اسمی هر سهم در اساسنامه یک هزار تومان باشد، شرکت برای اجرای افزایش سرمایه باید ۱۰ هزار سهام به ارزش اسمی یک هزار تومان صادر و برای فروش عرضه کند تا به وسیله آن مبلغ ۱۰ میلیون تومان افزایش یافته را تأمین نماید.

نقد ساختاری مشروعیت سوزی در پرونده حمله به ناوچه دنا

ناوچه دنا و افشای نظام دوگانه انگاری

محمود شریات
دانشجوی دکتری حقوق بین الملل
عضو مرکز وکلای قوه قضاییه

پرونده سکوه‌های نفتی (ایران علیه آمریکا، ۲۰۰۳) نیز نشان داد که دیوان، با وجود تأکید بر لزوم اثبات شرایط دفاع مشروع، در عمل تحت تأثیر مناسبات قدرت قرار دارد. بنابراین، تحلیل هرگونه حمله علیه ناوچه دنا مستلزم پاسخ به پرسش‌هایی است که تا پیش از احراز ادله معتبر، امکان اظهارنظر قطعی درباره انطباق با ماده ۵۱ را نمی‌دهد؛ اما آنچه از رویه قضایی برمی‌آید، آن است که اصل، ممنوعیت توسل به زور است و استثنایا باید به صورت محدود و مضیق تفسیر شوند.

■ حقوق دریاهای و مصونیت شناورهای جنگی در سایه سلطه

کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاهای، نظامی منسجم برای تعیین وضعیت حقوقی شناورها ایجاد کرده است. با وجود عدم الحاق آمریکا، بخش قابل توجهی از قواعد آن، از جمله مصونیت شناورهای جنگی، امروزه عرفی تلقی می‌شوند. ناوهای جنگی صرفاً وسایل نظامی نیستند، بلکه تجلی حاکمیت دولت متبوع خود هستند. ماده ۳۲، ۹۵ و ۹۶ کنوانسیون، مصونیت کامل ناوهای جنگی را در دریای آزاد به رسمیت می‌شناسند. اما پرسش انتقادی اینجاست که آیا این مصونیت در عمل برای تمامی دولت‌ها به یکسان تضمین شده است؟ تجربه نشان داده که ناوهای دولت‌های قدرتمند از مصونیتی عملی برخوردارند، در حالی که ناوهای دولت‌های ضعیف‌تر، امکان پیگیری مؤثر و عادلانه را ندارند.

مصونیت ناوهای جنگی، با این حال، مطلق نیست. در صورت وقوع مخاصمه مسلحانه بین‌المللی، رژیم زمان صلح جای خود را به قواعد خاص حقوق بشردوستانه و مخاصمات دریایی می‌دهد و شناور جنگی هدف نظامی مشروع محسوب می‌شود. با این حال، مشروعیت اصل حمله به معنای آزادی مطلق در انتخاب شیوه و ابزار نیست. مفهوم **Hors de Combat** (خروج از رزم) بر اساس ماده ۴۱ پروتکل الحاقی اول ۱۹۷۷، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زمانی که شناوری آشکارا تسلیم، بی‌دفاع یا از مشارکت در عملیات نظامی ناتوان شود، ادامه حمله ممکن است با حقوق بشردوستانه تعارض یابد. همچنین، محل وقوع حادثه (دریای آزاد یا دریای سرزمینی دولت ثالث) در تحلیل حقوقی تأثیر تعیین‌کننده دارد. بنابراین، بررسی وضعیت ناوچه دنا مستلزم تفکیک دو مرحله است: مشروعیت اولیه حمله به عنوان هدف نظامی و نحوه اجرای عملیات و رفتار با خدمه پس از حمله؛ خلط این دو مرحله به تحلیل نادرست منجر می‌شود.

حقوق بشردوستانه و اصول تفکیک، تناسب، ضرورت و احتیاط حقوق بشردوستانه، صرف‌نظر از مشروعیت توسل به زور، بر نحوه انجام عملیات نظامی حاکم است. ماده ۲ مشترک کنوانسیون‌های ژنو ۱۹۴۹ و رأی تادیج (۱۹۹۵) تأکید دارند که وجود مخاصمه مسلحانه برای اعمال این حقوق کافی است. ناوهای جنگی اهداف نظامی مشروع هستند، اما حمله به آنها مشروط به رعایت اصول چهارگانه است: **■ تفکیک** (ماده ۴۸ پروتکل اول) که تمایز میان اهداف نظامی و غیرنظامی را الزام می‌کند؛ **■ تناسب** (ماده ۵۱(۵)(ب) پروتکل اول) که خسارات پیش‌بینی‌شده به غیرنظامیان را نباید آشکارا بیش از مزیت نظامی باشد؛ **■ ضرورت** نظامی؛ که استفاده از زور را به میزان لازم محدود می‌کند؛ و **■ احتیاط** در حمله (ماده ۵۷ پروتکل اول) که فرماندهان را به ارزیابی دقیق اطلاعات و توقف حمله در صورت تغییر وضعیت هدف ملزم می‌سازد. در خصوص ناوچه دنا، اصل تفکیک ایجاب می‌کند وضعیت واقعی شناور در زمان حمله مشخص شود؛ در غیر این صورت، استمرار حمله با الزامات حقوق بشردوستانه ناسازگار خواهد بود. همچنین، کنوانسیون دوم ژنو (مواد ۱۲ و ۱۸) دولت‌ها را به جست‌وجو، نجات و حمایت از مجروحان، بیماران و غریقان نیروهای مسلح در دریا ملزم می‌کند و خودداری از این تعهد، می‌تواند نقض حقوق بشردوستانه محسوب شود. با این حال، تفسیر این اصول در رویه قضایی، همواره تحت تأثیر گفتمان قدرت بوده است؛ مفهوم «تناسب» برای دولت‌های قدرتمند بسیار موسع‌تر از دولت‌های ضعیف تفسیر شده است که یکی از موانع تحقق عدالت است.

■ مسئولیت بین‌المللی دولت: از انتساب تا جبران خسارت

طرح مواد مسئولیت دولت‌ها (۲۰۰۱) بر این اصل استوار است که هر فعل متخلفانه بین‌المللی، مسئولیت دولت را به

دنبال دارد. ماده ۲ طرح، اجتماع دو عنصر «انتساب رفتار به دولت» و «نقض تعهد بین‌المللی» را برای تحقق مسئولیت لازم می‌داند. اقدامات نیروهای مسلح رسمی یک دولت، مستقیماً به آن دولت منتسب می‌شود و نقض تعهد ممکن است ناشی از منشور، کنوانسیون‌های ژنو یا حقوق عرفی باشد. تحقق مسئولیت، برخلاف مسئولیت کیفری، منوط به اثبات قصد سوء نیست و حتی اشتباهات عملیاتی نیز مانع مسئولیت نخواهند بود. مهم‌ترین پیامد مسئولیت، تعهد به جبران کامل خسارت (ماده ۳۱) از طریق اعاده وضع، پرداخت غرامت و جلب رضایت است. اگر حمله به ناوچه دنا نقض تعهدات عام‌الشمول یا قواعد آمره باشد، آثار مسئولیت فراتر از روابط دوجانبه خواهد رفت. با این حال، سازوکارهای موجود برای اعمال مسئولیت، به ویژه در برابر دولت‌های قدرتمند، کارآمد نیستند و دیوان بین‌المللی دادگستری با موانعی چون عدم پذیرش صلاحیت اجباری مواجه است که از نقاط ضعف اساسی نظام مسئولیت به شمار می‌رود.

■ حقوق کیفری بین‌المللی و جنایت جنگی: تفکیک مسئولیت دولت و فرد

حقوق کیفری بین‌المللی بر مسئولیت اشخاص حقیقی متمرکز است و صرف نقض حقوق بین‌الملل توسط دولت، برای انتساب جنایت جنگی کافی نیست. ماده ۸ اساسنامه رم، اعمال جنایات جنگی را منوط به وجود مخاصمه مسلحانه می‌داند. ناوهای جنگی اهداف نظامی مشروع هستند؛ بنابراین غرق شدن آنها فی‌نفسه جنایت جنگی نیست، مگر آنکه نحوه حمله یا وضعیت هدف در لحظه حمله، نقض اصول حقوق بشردوستانه را نشان دهد. احراز جنایت جنگی، مستلزم اثبات هم‌زمان **■ عنصر مادی** و **■ عنصر روانی** (قصد و آگاهی مطابق ماده ۳۰ اساسنامه) است و صرف اشتباه یا خطای نظامی کافی نیست. همچنین، مسئولیت فرماندهی (ماده ۲۸) زمانی محقق می‌شود که فرمانده با وجود آگاهی از جرایم احتمالی و کنترل مؤثر، از جلوگیری یا ارجاع موضوع خودداری کرده باشد. دیوان کیفری بین‌المللی، با وجود صلاحیت نظری جهانی، در عمل عمدتاً به پرونده‌های دولت‌های ضعیف پرداخته و از تعقیب قدرت‌های بزرگ خودداری کرده است که یکی از چالش‌های مشروعیت آن محسوب می‌شود. در نهایت، تحلیل حقوقی حمله به ناوچه دنا نشان می‌دهد که ارزیابی مشروعیت، تنها با تطبیق واقعیت‌های اثبات‌شده بر قواعد حقوق بین‌الملل عمومی، بشردوستانه، دریاهای و کیفری امکان‌پذیر است و هرگونه نتیجه‌گیری حقوقی، همواره در بستر گفتمان‌های قدرت و مناسبات ژئوپلیتیکی معنا می‌یابد.

بررسی انجام‌شده نشان داد که در صورت احراز وقوع حمله و انتساب آن به یک دولت خارجی، نخست باید مشروعیت توسل به زور بر اساس منشور ملل متحد ارزیابی شود و در صورت نقض اصل منع توسل به زور، مسئولیت بین‌المللی دولت محرز خواهد شد. همچنین، ناوهای جنگی از مصونیت ویژه‌ای برخوردارند، اما در مخاصمه مسلحانه، تابع قواعد حقوق بشردوستانه هستند و حمله به آنها تنها در صورت رعایت اصول تفکیک، تناسب، ضرورت و احتیاط مشروع است. اما صرف غیرقانونی بودن حمله برای تحقق جنایت جنگی کافی نیست و اثبات آن مستلزم احراز عناصر مضاعفی از جمله حمله به اشخاص خارج از رزم یا نقض آشکار اصول بشردوستانه و عنصر روانی جرم است. با این حال، آنچه بیش از هر چیز بر آن تأکید می‌شود این است که حاکمیت قانون در عرصه بین‌الملل، در وضعیت موجود، بیش از یک «آرمان» است تا «واقعیت»؛ تحقق آن نیازمند بازنگری بنیادین در ساختارهای قدرت، پایان دادن به نظام دوگانه‌انگاری در تفسیر قواعد و ایجاد سازوکارهای واقعاً بی‌طرف برای حل اختلافات است. تا زمانی که شورای امنیت در انحصار قدرت‌های بزرگ، دیوان بین‌المللی دادگستری فاقد صلاحیت اجباری فراگیر، و دیوان کیفری بین‌المللی ابزاری برای محاکمه دولت‌های ضعیف باقی بماند، نمی‌توان از «عدالت حقوقی» در معنای واقعی سخن گفت. حقوق بین‌الملل در وضعیت کنونی، بیش از آنکه زبان عدالت باشد، زبان قدرت است و هرگونه تلاش برای تحقق عدالت، مستلزم عبور از گفتمان‌های سلطه و ایجاد نظامی مبتنی بر برابری و احترام متقابل است.

نظام حقوقی بین‌الملل معاصر، علیرغم ادعای عینیت‌گرایی و بی‌طرفی، همواره عرصه‌ای برای اعمال قدرت و بازتولید نابرابری‌های ساختاری بوده است. تحلیل حقوقی صرفاً مبتنی بر تفسیر متون، بدون توجه به بستر سیاسی، تاریخی و گفتمانی که قواعد در آن شکل گرفته و اجرا می‌شوند، نه تنها ناقص، بلکه گمراه‌کننده است. حمله ادعایی به ناوچه دنا، به مثابه یک «رخداد حقوقی»، نه در خلأ سیاسی، بلکه در شبکه‌ای از مناسبات قدرت، گفتمان‌های امنیتی و تقابلهای ژئوپلیتیکی معنا می‌یابد. آنچه در این پژوهش دنبال می‌شود، نه صرفاً «تطبیق» قواعد موجود بر یک واقعه، بلکه «وارونه‌سازی» پرسش‌های بنیادین است: چرا برخی حملات نظامی «دفاع مشروع» و برخی دیگر «تجاوز» نامیده می‌شوند؟ چگونه نظام حقوقی بین‌الملل، با ادعای جهان‌شمولی، امکان اعمال معیارهای دوگانه را فراهم می‌سازد؟ و آیا اساساً می‌توان در نظامی که خود زائیده مناسبات قدرت پس از جنگ جهانی دوم است، به «عدالت حقوقی» فارغ از قدرت دست یافت؟

ممنوعیت توسل به زور و دفاع مشروع در بوته نقد ساختاری ماده ۴۲(۴) منشور ملل متحد، در نگاه نخست، جلوه‌ای از تحقق عدالت حقوقی در عرصه بین‌المللی است؛ اما تاریخ نشان داده که این قاعده، بیش از آنکه یک «اصل حقوقی» خودبنیاد باشد، محصول گفتمان پیروزمندان جنگ جهانی دوم است؛ گفتمانی که همزمان با تأسیس نظم جدید، استثناهایی چنان گسترده ایجاد کرد که اصل را به حاشیه راند. دامنه این حکم، هرگونه استفاده از نیروی نظامی علیه ارکان حاکمیتی دولت، از جمله نیروهای مسلح و شناورهای جنگی، را دربرمی‌گیرد. از این‌رو، حمله به یک ناو جنگی، صرفاً تعرض به یک وسیله نظامی نیست، بلکه استفاده از زور علیه مظاهر حاکمیت دولت محسوب می‌شود. با این حال، دیوان بین‌المللی دادگستری در رأی نیکاراگوئه، با وجود تأکید بر عرفی بودن منع توسل به زور، راه را برای تفسیر موسع دفاع مشروع و مشروعیت‌بخشی به اقدامات یک‌جانبه گشود. رأی مذکور با ایجاد شکاف میان «حمله مسلحانه» و «استفاده ساده از زور»، زمینه را برای تفسیر سیاسی مفاهیم فراهم آورد. پرسش انتقادی اینجاست که اگر حمله به ناوچه دنا توسط دولت‌های غربی انجام می‌شد، آیا تحلیل حقوقی یکسان بود؟ نمونه حمله آمریکا به ناوچه‌های ایران در سال ۱۹۸۸ (عملیات آخوندک) هرگز با همان شدت به عنوان «نقض منشور» محکوم نشد، در حالی که حملات مشابه از سوی دولت‌های دیگر، فوراً با اتهام «تجاوز» مواجه شدند. شورای امنیت نیز به عنوان نهاد مسئول حفظ صلح، به دلیل ساختار وتو، هرگز نتوانسته نقش یک «دادرسی بی‌طرف» ایفا کند.

ماده ۵۱ منشور که به عنوان «مگنا کارتا»ی دفاع مشروع شناخته می‌شود، در عمل به ابزاری برای مشروعیت‌بخشی به اقدامات یک‌جانبه و حتی پیش‌دستانه تبدیل شده است. دکترین «دفاع مشروع پیش‌دستانه» که در استراتژی امنیت ملی آمریکا (۲۰۰۲) تبلور یافت، عملاً ماده ۵۱ را از هرگونه محتوای محدودکننده تهی ساخت. در نظام حقوقی سنتی، دفاع مشروع منوط به شرایط چهارگانه‌ای است: وقوع حمله مسلحانه واقعی، انتساب آن به دولت مقابل، ضرورت و تناسب، و گزارش فوری به شورای امنیت. اما بررسی رویه سیاسی نشان می‌دهد که این شرایط همواره به طور یکسان اعمال نشده‌اند. برای مثال، در حمله آمریکا به عراق در سال ۲۰۰۳، ادعای دفاع مشروع مبتنی بر «تهدید قریب‌الوقوع» با عدم کشف تسلیحات کشتار جمعی بی‌اعتبار شد، اما هیچ مسئولیت بین‌المللی متوجه آمریکا نشد؛ در مقابل، حملات مشابه از سوی دولت‌های ضعیف‌تر، فوراً با واکنش شورای امنیت و تحریم مواجه شده‌اند. این ناهماهنگی، حکایت از آن دارد که ماده ۵۱ نه یک قاعده با محتوای ثابت، بلکه «زمینه‌ای گفتمانی» است که قدرت‌های مسلط متناسب با منافع خود بازتفسیر می‌کنند.

نقش کارشناس رسمی تأسیسات ساختمانی در ایجاد بستر سازش طرفین (قسمت دوم)

دکتر جهانبخش حامدی - کارشناس رسمی دادگستری

به برداشت خود اطمینان دارند و اختلاف، بیش از آنکه حقوقی باشد، ناشی از نبود یک ارزیابی فنی بی‌طرفانه است. کارشناس رسمی با بررسی مستندات، بازدید میدانی، تطبیق عملیات اجرا شده با نقشه‌ها، مشخصات فنی، مقررات ملی ساختمان و استانداردهای مرتبط، این ابهام را برطرف می‌کند. هنگامی که واقعیت فنی به صورت مستند برای طرفین تبیین می‌شود، زمینه اختلاف کاهش یافته و امکان گفت‌وگوی منطقی افزایش می‌یابد. از این منظر، نظریه کارشناسی صرفاً یک گزارش نیست، بلکه ابزار ایجاد شفافیت است.

■ نقش کارشناس در پرونده‌های موتورخانه

اختلافات مربوط به موتورخانه از شایع‌ترین دعاوی در رشته تأسیسات ساختمانی است. این اختلافات ممکن است درباره ظرفیت دیگ، انتخاب مشعل، کیفیت اجرای لوله‌کشی، عملکرد پمپ‌ها، تنظیم سیستم کنترل یا راندمان بهره‌برداری باشد. در بسیاری از پرونده‌ها، کارفرما به دلیل عدم تأمین دمای مطلوب یا مصرف بالای انرژی، کل پروژه را معیوب تلقی می‌کند؛ در مقابل، پیمانکار مشکل را ناشی از بهره‌برداری نادرست یا تغییر شرایط بهره‌برداری می‌داند. در چنین مواردی، کارشناس با انجام اندازه‌گیری‌های لازم، بررسی مدارک طراحی، کنترل تجهیزات نصب‌شده و مقایسه آن با اسناد قراردادی، علت واقعی نقص را مشخص می‌کند. اگر مشخص شود که بخش عمده اختلاف ناشی از تنظیم نادرست تجهیزات یا بهره‌برداری غیراصولی است، طرفین معمولاً بدون ادامه دعوا بر اجرای اصلاحات توافق می‌کنند. در این وضعیت، کارشناس نباید پیشنهاد سازش ارائه کند؛ بلکه باید مستندات فنی را به گونه‌ای بیان کند که تصمیم‌گیری آگاهانه برای طرفین امکان‌پذیر شود.

■ اختلافات مربوط به سیستم‌های تهویه مطبوع و چیلر

در پروژه‌های بزرگ تجاری و اداری، بخش قابل توجهی از دعاوی مربوط به عملکرد سیستم‌های تهویه مطبوع است. تجربه نشان می‌دهد که بسیاری از این اختلافات ناشی از تفکیک نشدن مسئولیت طراحی، اجرا و بهره‌برداری است. گاه ظرفیت چیلر کاملاً صحیح انتخاب شده، اما به دلیل اجرای نامناسب شبکه توزیع آب سرد، سیستم عملکرد مطلوب ندارد. در برخی پروژه‌ها نیز طراحی اولیه با شرایط واقعی بهره‌برداری تطابق ندارد. در چنین پرونده‌هایی، کارشناس باید از اظهار نظرهای کلی پرهیز کرده و مسئولیت هر عامل را به صورت مستقل بررسی کند. تفکیک مسئولیت‌ها، یکی از مهم‌ترین عوامل ایجاد توافق میان طرفین است؛ زیرا هر یک از اشخاص فقط مسئول بخشی از خسارت شناخته می‌شود که مستقیماً ناشی از عملکرد اوست.

■ پرونده‌های اطفای حریق

در سال‌های اخیر، اختلافات مربوط به سیستم‌های اعلام و اطفای حریق افزایش یافته است. در این پرونده‌ها، معمولاً موضوع اختلاف یکی از مواردی است که عبارتند از عدم انطباق تجهیزات با مشخصات فنی قرارداد؛ مغایرت با ضوابط سازمان آتش‌نشانی؛ نصب تجهیزات فاقد استاندارد؛ اجرای ناقص شبکه لوله‌کشی؛ نقص در تست و راه‌اندازی. در این گونه پرونده‌ها، حساسیت موضوع به دلیل ارتباط مستقیم با ایمنی جانی اشخاص بسیار بالاست. بنابراین کارشناس باید صرفاً بر مبنای مستندات فنی و الزامات قانونی اظهار نظر کند و از هرگونه ملاحظه خارج از چارچوب کارشناسی پرهیز نماید. در تجربه عملی، هنگامی که کارشناس به‌صورت مستند موارد عدم انطباق را مشخص کرده و هزینه اصلاح را برآورد می‌کند، پیمانکار معمولاً اجرای اصلاحات را می‌پذیرد و کارفرما نیز از بخشی از ادعاهای مالی خود صرف‌نظر می‌کند. این نمونه‌ای از تأثیر غیرمستقیم نظریه کارشناسی در ایجاد بستر سازش است.

■ اختلافات مربوط به تأسیسات برقی

پرونده‌های مربوط به برق ساختمان نیز ویژگی مشابهی دارند. گاهی اختلاف بر سر کیفیت اجرای کابل‌کشی، ظرفیت تابلوها، انتخاب تجهیزات حفاظتی یا رعایت استانداردهای برق است. کارشناس باید از قضاوت‌های کلی مانند «اجرای پروژه نامناسب است» خودداری کند و با استناد به مقررات ملی ساختمان، استانداردهای مربوط و مشخصات قرارداد، هر نقص را به‌صورت دقیق و مستند بیان کند. هرچه گزارش کارشناسی دقیق‌تر باشد، احتمال اعتراض طرفین کاهش یافته و امکان توافق افزایش پیدا می‌کند.

مواد مربوط به کارشناسی در قانون آیین دادرسی مدنی، حدود وظایف کارشناس را مشخص کرده‌اند. مطالعه این مواد نشان می‌دهد که قانون‌گذار بر چند اصل بنیادین تأکید کرده است که عبارتند از انجام کارشناسی صرفاً در حدود قرار صادره؛ رعایت بی‌طرفی؛ استناد به دلایل و مستندات فنی؛ پرهیز از اظهار نظر خارج از موضوع ارجاع. این اصول، مرز روشن میان وظیفه کارشناس و صلاحیت دادگاه را ترسیم می‌کند. برای نمونه، اگر موضوع ارجاع، تعیین علت نقص عملکرد یک موتورخانه باشد، کارشناس می‌تواند علت نقص، میزان انطباق اجرا با نقشه‌ها، هزینه تقریبی اصلاح و مسئولیت فنی هر یک از عوامل اجرایی را بررسی کند؛ اما نمی‌تواند اعلام کند که «پیمانکار موظف است ظرف یک ماه عملیات اصلاحی را انجام دهد» یا «مالک حق مطالبه خسارت ندارد». چنین اظهاراتی، تصمیم حقوقی محسوب می‌شود و خارج از حدود صلاحیت کارشناسی است.

■ آیا کارشناس می‌تواند زمینه‌ساز سازش باشد؟

به نظر اینجانب، پاسخ مثبت است؛ اما این پاسخ نیازمند تبیین دقیق مفهوم «زمینه‌سازی» است. کارشناس نباید طرفین را به سازش تشویق یا برای آنان راه‌حل حقوقی تجویز کند؛ اما موظف است واقعیت‌های فنی را با زبانی روشن، مستند و قابل فهم بیان کند. بسیاری از اختلافات در حوزه تأسیسات ساختمانی ناشی از سوءبرداشت از مسائل فنی است. برای مثال، در اختلاف مربوط به ظرفیت چیلر، ممکن است کارفرما تصور کند دستگاه خریداری‌شده فاقد ظرفیت لازم است، در حالی که بررسی محاسبات بار بردتی نشان می‌دهد ظرفیت انتخاب‌شده صحیح بوده و مشکل ناشی از تنظیم نامناسب سیستم کنترل یا عدم بالانس هیدرولیکی شبکه است. در چنین شرایطی، کارشناس بدون آنکه از طرفین بخواهد سازش کنند، با تشریح مستندات فنی، فضای اختلاف را تغییر می‌دهد. پس از روشن شدن واقعیت، تصمیم برای ادامه دعوا یا توافق، به اراده خود طرفین واگذار می‌شود. به همین دلیل، می‌توان گفت کارشناس، زمینه‌ساز سازش است؛ نه سازش‌دهنده.

■ تفاوت کارشناسی، میانجی‌گری و داوری

در رویه عملی، گاهی این سه مفهوم با یکدیگر اشتباه گرفته می‌شوند. کارشناس رسمی مأمور ارائه نظر تخصصی است و تصمیم او برای طرفین الزام‌آور نیست. نظریه کارشناسی، یکی از ادله اثبات دعوا محسوب می‌شود و دادگاه می‌تواند آن را بپذیرد یا در صورت وجود دلایل قانونی، به کارشناسی تکمیلی یا هیأت کارشناسی ارجاع دهد. میانجی تلاش می‌کند با استفاده از فنون مذاکره، طرفین را به توافق برساند، اما تصمیمی برای آنان اتخاذ نمی‌کند. داوَر با توافق طرفین، اختیار رسیدگی و صدور رأی پیدا می‌کند و رأی او در حدود قانون، برای طرفین الزام‌آور است. بنابراین، اگر کارشناس رسمی از جایگاه فنی خود خارج شود و در عمل نقش میانجی یا داوَر را بر عهده گیرد، نه تنها از حدود صلاحیت قانونی فاصله گرفته، بلکه ممکن است بی‌طرفی او نیز مورد تردید قرار گیرد. در پرونده‌های تأسیسات ساختمانی، که معمولاً مبالغ مالی قابل توجهی در میان است، رعایت این مرزها اهمیت مضاعفی دارد.

■ جمع‌بندی بخش دوم

از بررسی مقررات قانونی و رویه عملی می‌توان چنین نتیجه گرفت که کارشناس رسمی دادگستری، اگرچه اختیار قضایی برای تأیید سازش ندارد، اما با ارائه نظریه‌ای مستند، شفاف و مبتنی بر اصول فنی، می‌تواند مهم‌ترین عامل کاهش اختلاف و ایجاد زمینه توافق میان طرفین باشد. این نقش، در رشته تأسیسات ساختمانی که اختلافات غالباً ریشه در مسائل تخصصی دارد، بیش از سایر رشته‌های کارشناسی نمود پیدا می‌کند.

■ تحلیل رویه عملی کارشناسی در پرونده‌های تأسیسات ساختمانی و نقش آن در ایجاد بستر سازش

۱: نظریه کارشناسی؛ ابزاری برای مدیریت اختلاف

در ادبیات حقوقی، نظریه کارشناسی معمولاً به عنوان یکی از ادله اثبات دعوا شناخته می‌شود، اما تجربه عملی در پرونده‌های تأسیسات ساختمانی نشان می‌دهد که این نظریه، کارکردی فراتر از یک دلیل اثباتی دارد. در بسیاری از پرونده‌ها، گزارش کارشناسی عملاً به ابزاری برای مدیریت اختلاف تبدیل می‌شود. اختلافات ساختمانی غالباً ریشه در برداشت‌های متفاوت از واقعیت‌های فنی دارد. کارفرما ممکن است کیفیت اجرا را نامطلوب بداند، در حالی که پیمانکار مدعی اجرای کامل تعهدات قراردادی است. در چنین شرایطی، هر دو طرف معمولاً

انهدام شبکه سازمان یافته کارچاق کنی متشکل از یک وکیل دادگستری و دو نفر از مرتب‌پین وی در گیلان

مدیریت حفاظت و اطلاعات دادگستری استان گیلان از انهدام شبکه سازمان یافته کارچاق کنی در پرونده‌های قضایی خبر داد و گفت: اعضای این شبکه متشکل از یک وکیل دادگستری و دو نفر از مرتب‌پین وی بودند که با استفاده از عنوان و جایگاه حرفه‌ای و با ادعای نفوذ در دستگاه‌های اداری و قضایی به ویژه در میان برخی مقامات قضایی و اداری دادگستری اقدام به شناسایی پرونده‌های مهم و برقراری ارتباط با اصحاب پرونده می‌کردند. وی افزود: این افراد با ایجاد امید کاذب و ادعای توانایی مداخله و تاثیرگذاری بر روند رسیدگی به پرونده‌ها مبالغ کلانی را از اشخاص دریافت می‌کردند. پس از انجام اقدامات اطلاعاتی و عملیاتی دقیق و هدفمند، اعضای این شبکه شناسایی و دستگیر شدند و پرونده آنان برای رسیدگی قانونی به مرجع قضایی ارسال شده است.

همچنین اعلام شده است که: یک وکیل دیگر نیز که حسب گزارش‌ها و مستندات موجود با دریافت مبالغ کلان اقدام به کارچاق کنی می‌کرد دستگیر شده است.

در گزارش مرکز رسانه قوه قضاییه آمده است: وکلای مذکور با قرار نظارت قضایی صادره تا پایان رسیدگی به پرونده قضایی از حرفه و کالت معلق شده‌اند.

ابلاغ بخشنامه تمدید ارسال اظهارنامه مالیاتی مورخ ۱۴۰۵/۰۴/۳۰

بر اساس این بخشنامه، فرصت تسلیم اظهارنامه مالیات بر درآمد مشاغل فرم مالیات مقطوع تبصره ماده (۱۰۰) قانون مالیاتهای مستقیم و پرداخت مالیات متعلق بابت عملکرد سال ۱۴۰۴ و همچنین مهلت تسلیم اظهارنامه مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی و پرداخت مالیات متعلق که تاریخ انقضای آن در بازه زمانی ۰۱/۰۳/۱۴۰۵ تا ۳۱/۰۴/۱۴۰۵ است تا ۳۱ شهریور ماه ۱۴۰۵ تمدید شده است.

حضرت علی (ع):

ایمان خود را با صدقه، اموال تان را با زکات حفظ کنید، و
امواج بلا را با دعا برانید.

• صاحب امتیاز:

مرکز وکلای کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده

مدیر مسئول: حسن عبدلیان پور

سردبیر: منصور مظفری

• آدرس: تهران - بلوار نلسون ماندلا

کوچه گلنار پلاک ۵۴، تلفن: ۵۵۱۱۱-۲۳۰۲۱

توزیع: موسسه نشر گستر امروز ۶۶۲۸۲۲۴۲

چاپ: صمیم تلفن: ۴۴۵۸۲۸۱۴

hamiedalat99@gmail.com

پایان کارشناسی ۳۰ فرودگاه آسیب دیده در کمتر از ۲۰ روز با همکاری مرکز وکلای قوه قضاییه

خدمات حقوقی معاضدتی در بحران جنگ

کارشناسی در کمتر از ۴۰ روز و به صورت کاملاً رایگان و با رویکرد معاضدتی بود که نشان از تعهد اجتماعی و رویکرد تحول‌گرایانه رئیس مرکز و مجموعه مرکز وکلای قوه قضاییه در دوره تحول دارد. عملکرد پیشرفته و نظام‌مند مرکز در به‌کارگیری کارشناسان متخصص در رشته‌های گوناگون و استفاده از روش‌های روزآمد ارزیابی، نشان داد که این مرکز نه تنها در امور قضایی، بلکه در پشتیبانی از زیرساخت‌های ملی نیز پیشگام است.

مکانی در ادامه با اشاره به کاربرد حقوقی این گزارش، تأکید کرد که شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران با استناد به این گزارش کارشناسی، اقدامات حقوقی لازم را برای طرح دعوا در مراجع قضایی داخلی علیه کشورهای متخاصم آمریکا و

رژیم صهیونیستی، به‌منظور مطالبه خسارت‌های وارده به زیرساخت‌های فرودگاهی کشور، دنبال خواهد کرد. این گزارش، مبنای حقوقی و فنی پیگیری مطالبات شرکت و صیانت از حقوق بیت‌المال خواهد بود.

وی در پایان با ابراز امیدواری از تداوم همکاری‌های مؤثر، خاطرنشان کرد که همکاری مرکز وکلای قوه قضاییه در این برهه حساس، فراتر از انتظار بود و این تجربه موفق، باب همکاری‌های بعدی را در زمینه‌های کارشناسی و حقوقی گشوده است. ما درخواست‌های کارشناسی بعدی برای خرید تجهیزات جدید را نیز با همکاری این مرکز برنامه‌ریزی کرده‌ایم.

بی‌شک، این اقدامات که با مدیریت میدانی و نگاه جهادی رئیس مرکز وکلای قوه قضاییه و با پشتیبانی و تأکید ریاست قوه قضاییه به ثمر نشست، گامی مؤثر در جهت جبران خسارت‌های ناشی از حملات دشمن و دفاع از حقوق ملت ایران در محاکم بین‌المللی است.

وکلای قوه قضاییه در این مقطع، عملکردی تخصصی و فراتر از انتظار ارائه داد. تیمی ۳۰ نفره از کارشناسان مجرب مرکز با سرپرستی مستقیم رئیس مرکز، در روزهای تعطیل و همزمان با ادامه حملات دشمن در طی جنگ رمضان، با روحیه جهادی و بی‌وقفه وارد عمل شدند. این تیم در قالب هیئت‌های سه‌نفره تخصصی، بازدیدهای میدانی از فرودگاه‌های مهرآباد، شیراز، بندرعباس و سایر نقاط کشور را انجام دادند و فرآیند کارشناسی را در ۶ حوزه اصلی شامل ایمنی هوانوردی، الکترونیک، مخابرات، رادار، ماشین‌آلات و سازه‌ها به پایان رساندند. به گفته مکانی، رویکرد رئیس مرکز در ایجاد هماهنگی بین‌بخشی و نظارت مستقیم بر کیفیت گزارش‌ها، نقش بسزایی در دقت و سرعت این پروژه داشت. وی همچنین گفت: برخی از وکلا و حقوقدانان بین‌المللی که برای بازدید از جنایات دشمن به همت مرکز وکلای قوه قضاییه به کشور دعوت شده بودند، از این مراکز آسیب‌دیده نیز بازدید کردند.

وی افزود: نکته حائز اهمیت، انجام این حجم عظیم از

حامی عدالت: مدیرکل دفتر حقوقی شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران از پایان فرآیند کارشناسی خسارت‌های وارده به فرودگاه‌های کشور در پی جنگ رمضان با حضور کارشناسان رسمی دادگستری و نمایندگان بخش‌های تخصصی این شرکت خبر داد و این اقدام را گامی مؤثر در صیانت از بیت‌المال و احقاق حقوق ملی دانست.

مسعود مکانی، مدیرکل دفتر حقوقی شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران، اعلام کرد که فرآیند کارشناسی خسارت‌های ناشی از حملات دشمن در جنگ رمضان به زیرساخت‌های فرودگاهی، با همکاری مرکز وکلای قوه قضاییه به پایان رسیده است.

وی گفت: رئیس مرکز وکلای قوه قضاییه با روحیه جهادی و بر اساس توصیه ریاست قوه قضاییه مبنی بر اولویت‌دهی به فرودگاه‌ها، شخصاً با حضور در فرودگاه مهرآباد و بازدید از مناطق آسیب‌دیده، بر لزوم ارزیابی دقیق و متمرکز خسارت‌ها اصرار داشت و این مهم را در رأس اقدامات مرکز قرار داد.

به گفته مکانی، نگاه راهبردی و مدیریت میدانی مجموعه مرکز وکلای قوه قضاییه در این بحران، نقطه عطفی در تسریع فرآیند کارشناسی بود.

مکانی تصریح کرد که به ابتکار دفتر حقوقی شرکت فرودگاه‌ها، سلسله جلسات کارشناسی با حضور نمایندگان حوزه‌های تخصصی از جمله برق و الکترونیک، تأسیسات، بهسازی و عمران فرودگاه‌ها، وسایل نقلیه موتوری، تجهیزات زمینی، کمک‌بازرسی، حراست، امور مالی و سایر واحدهای مرتبط برگزار شد تا تمامی خسارت‌ها به‌صورت دقیق بررسی و مستندسازی شود.

وی با تأکید بر نقش محوری مرکز وکلای قوه قضاییه و مدیریت جهادی رئیس این مرکز، اظهار داشت که مرکز

سرمقاله

کارشناسی خسارت‌ها نخستین گام در احقاق حقوق ملت

دکتر حسن عبدلیان پور / مدیر مسئول

جنگ‌ها تنها با سلاح و آتش خسارت بر جای نمی‌گذارند؛ آنچه پس از خاموش شدن صدای انفجارها باقی می‌ماند، ویرانی زیرساخت‌ها، آسیب به سرمایه‌های ملی و تضییع حقوق ملت‌هاست. در چنین شرایطی، اگر مستندسازی خسارت‌ها با دقت، سرعت و بر پایه اصول فنی و حقوقی انجام نشود، بخش مهمی از امکان مطالبه حقوق ملت در مراجع قضایی داخلی و بین‌المللی از بین خواهد رفت.

در جریان تجاوز دشمن به زیرساخت‌های کشور، فرودگاه‌های ایران نیز از این حملات در امان نماندند. از همان ساعات نخست، بر اساس تأکید ریاست محترم قوه قضاییه مبنی بر

چشمداشت مالی، با احساس مسئولیت اجتماعی و حرفه‌ای، تمام ظرفیت تخصصی خود را در اختیار کشور قرار دادند. این رویکرد نشان داد که سرمایه اصلی مرکز وکلای قوه قضاییه، نیروی انسانی متعهد و متخصصی است که در بزنگاه‌های حساس، منافع ملی را بر هر ملاحظه دیگری ترجیح می‌دهد.

امروز پایان فرآیند کارشناسی خسارت‌های فرودگاه‌های آسیب‌دیده، پایان یک مأموریت نیست؛ بلکه آغاز مسیر حقوقی مطالبه خسارت از عاملان این تجاوز است. گزارش‌های کارشناسی تهیه‌شده، پشتوانه‌ای ارزشمند برای پیگیری دعاوی حقوقی در مراجع صالح داخلی و بین‌المللی خواهد بود و می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در احقاق حقوق ملت ایران و صیانت از بیت‌المال ایفا کند.

مرکز وکلای قوه قضاییه این تجربه را سرمایه‌ای برای آینده می‌داند و معتقد است هر جا که پای دفاع از حقوق مردم، حفظ سرمایه‌های ملی و حمایت از منافع جمهوری اسلامی ایران در میان باشد، جامعه وکالت و کارشناسی کشور باید در خط مقدم حضور داشته باشد. ما این مسئولیت را نه یک وظیفه سازمانی، بلکه عهده‌ی ملی ما مردم ایران می‌دانیم و تا تحقق کامل عدالت و استیفای حقوق ملت، این مسیر را با تمام توان ادامه خواهیم داد.

اولویت‌بخشی به صیانت از زیرساخت‌های حیاتی کشور، مرکز وکلای، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه این مسئولیت را یک مأموریت صرفاً اداری تلقی نکرد، بلکه آن را وظیفه‌ای ملی و انقلابی دانست.

بر همین اساس، با بسیج ظرفیت کارشناسان رسمی دادگستری در رشته‌های مختلف، گروه‌های تخصصی به مناطق آسیب‌دیده اعزام شدند تا هم‌زمان با ادامه تهدیدها و در سخت‌ترین شرایط، ارزیابی خسارت‌ها را با نهایت دقت انجام دهند. این اقدام نه برای تنظیم یک گزارش معمول، بلکه برای ایجاد مستندات معتبر و قابل استناد در فرآیندهای حقوقی آینده صورت گرفت. اعتقاد ما بر این است که دفاع از تمامیت ارضی کشور تنها در میدان نظامی معنا پیدا نمی‌کند. همان اندازه که نیروهای مسلح از مرزهای جغرافیایی دفاع می‌کنند، جامعه حقوقی کشور نیز موظف است از مرزهای حقوقی و منافع ملی صیانت کند. هر گزارش کارشناسی دقیق، هر سند فنی معتبر و هر مستند حقوقی، می‌تواند در آینده به ابزاری برای اثبات مسئولیت متجاوزان و مطالبه خسارت‌های وارده به ملت ایران تبدیل شود.

یکی از ویژگی‌های این مأموریت، مشارکت کاملاً معاضدتی و رایگان کارشناسان مرکز بود. همکاران ما بدون هیچ‌گونه